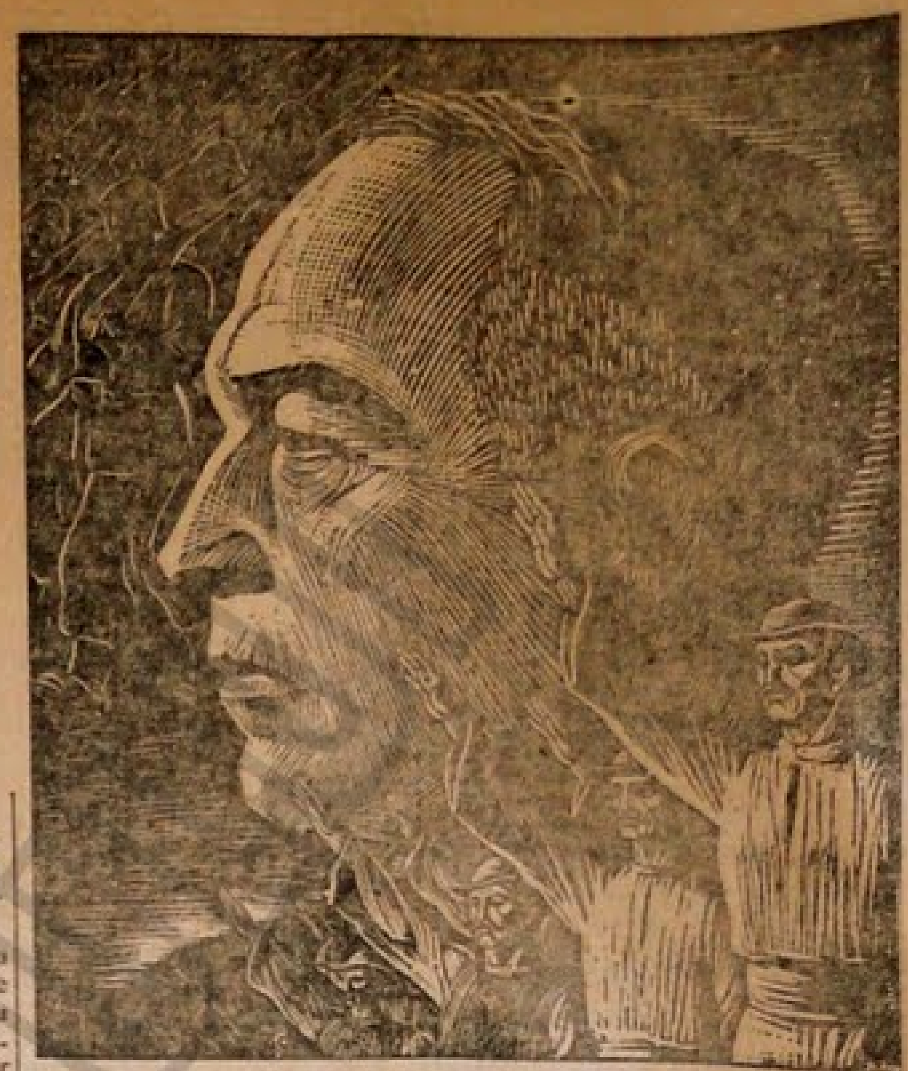
ANUL I No. 105 — 6 PAGINI 2 LEI — Luni 17 Noembrie 1941

Basarabia

Ziarul nouei vieți românești

Redacția din București Bulevardul Lascăr Catargiu, 31 Tel. 2.05.45	Abonamente	Un an 500 lei 6 luni 250 lei P-tru instituții 1000 lei	Redacția din Chișinău Strada Mihail Eminescu 19 Telefon 302

La vârsta mea, cu un trecut de luptă și de respect, știu că un Neam nu poate să-și țină în mâini lațul eternității naționale, decât dacă știe să cinstească verigă cu verigă, tot ce e al lui.

MAREȘAL ION ANTONESCU

Aprovizionarea

Condițiunile excepționale create de războiu în toate sectoarele vieții publice, au îngreunat la maximum aprovizionarea marilor centre ale țării cu cantități satisfăcătoare de articole de primă necesitate.

Ziarele au publicat acum câteva zile un grafic al transporturilor executate de căile ferate române în cursul ultimilor doi ani. Cine a ținut câteva clipe sub ochi acest grafic a putut ușor să vadă că anul acesta transporturile feroviare s'au menținut la un nivel mulțumitor. Marile necesități ale armatei care ne-a adus biruința au trebuit însă să fie satisfăcute în primul rând, și din această cauză nevoile populației civile nu au mai putut fi împlinite decât în măsura posibilităților foarte reduse care au mai rămas căilor noastre ferate.

Guvernul, sub directa îndrumare a d-lui Mareșal I. Antonescu, a luat serios în studiu problema aprovizionărilor, anunțând — în câteva Consilii speciale — măsuri de natură să liniștească publicul consumator.

Ultimul dintre aceste Consilii a avut loc Mercuri 12 Noembrie sub președinția d-lui Mareșal Ion Antonescu. In cadrul lui s'a discutat cea mai delicată dintre problemele aprovizionării: aceea a grâului.

D. Mareșal Ion Antonescu a arătat membrilor Consiliului că din cauza împrejurărilor defavorabile însămânțările din toamna aceasta sunt mai reduse decât anul trecut. *Această situație impune o raționalizare imediată a consumului de grâu prin înlocuirea parțială a lui la fabricarea pâinii cu mălai și cartofi*

Măsura aceasta — aplicată și altădată — este singura care poate să dea rezultatele așteptate. Grâul trebue economisit la maximum Guvernul, care cunoaște posibilitățile reale de aprovizionare cu acest articol, nu poate să ia măsuri decât în folosul marelui public consumator. Conducătorul Statului se străduește să ușureze sub toate raporturile viața cetățeanului în împrejurările de azi și acțiunea întreprinsă de d-sa în această privință nu poate să ducă decât la o îndreptare treptată a situației. Dar și cetățeanul are, firește, datoria să sprijine truda Mareșalului Suntem cu toții obligați să înțelegem că viața în actualele condiții nu poate fi ferită de neajunsuri dacă nu ne obișnuim să rezolvăm nevoile zilnice cu toată cumpătarea de care suntem în stare. Nu mai e timpul să risipim grâul și făina așa cum o făceam altădată. Nimeni nu trebue să uite că în afară de cantitățile necesare consumului, din actualele stocuri de cereale trebue să se asigure de pe acum sămânța necesară viitoarei campanii agricole. Și este în interesul obștii ca locurile rămase neînsămânțate în toamna aceasta să fie lucrate în primăvară.

Recentul Consiliu de aprovizionare s'a mai ocupat cu aprovizionarea cu lemne a Capitalei. Din relatările d-lui general N. Bădescu, comisar special al guvernului, rezultă că până la 1 Aprilie viitor, vor mai putea fi aduse în București încă 57 de mii vagoane de lemne, în afară de cele 53 de mii, aduse până acum.

In sfârșit ultima problemă discutată a fost aprovizionarea cu articole de încălțăminte trebuincioase populației dela țară și dela orașe. D. Gr. Popescu, secretar general al subsecretariatului Aprovizionării, a anunțat măsurile luate de ministerul economiei pentru acoperirea deficitelor înregistrate până acum în ceeace privește fabricarea acestor articole

Aprovizionarea populației alcătuește așa dar problema de căpetenie a preocupărilor guvernului. Și suntem siguri că — deși timpurile sunt destul de grele — măsurile anunțate își vor dovedi curând eficacitatea. Consumatorul trebue să aibe încredere, căci încrederea lui constitue însăși pârghia de rezistență a Statului în aceste ceasuri de răscruce și totdeodată chezășuește reușita sforțărilor cari se fac pentru îndreptarea situației.

Șiretenia păstrătoare de neam

Printre cei pe care fulgerătoarea goană din Iunie al anului trecut i-a prins fără putință de mișcare, se află un număr considerabil de români moldoveni despre care nu se poate vorbi nici de rău, nici de bine. Felul de viață, pe care l-au dus sub stăpânirea sovietică, a fost o abilă suspensiune între malurile negre ale prăpastiei pânditoare și stânca rezistentă a conservării personale și naționale.

Oamenii aceștia, după replica lui Corneille, au fost prea buni, ca să se poată vorbi de rău, și prea răi în aparență, ca să poată fi vorbiți de bine. Răutatea lor, de care s'au ciocnit și comisiunile verificatoare, a fost mai degrabă o șiretenie, păstrătoare de neam, de tradiții, de familie, de sfințenie patriarhală. Organele N. K. W. D-ului urmăreau să distrugă ultima sămânță românească de pe pământul transprutean, fapt dovedit prin extraordinara grijă de a coloniza Basarabia cu elemente jidovești aduse tocmai de prin părțile Donului și ale Volgei superioare, iar împotrivirea fățișă unei astfel de intențiuni a Statului sovietic ar fi atras o persecuție exterminatoare a oricărei existențe românești. Urmează să ne întrebăm, noi care am scăpat de teroarea unui an de lipsă de respirație morală, pentru ca să se poată păstra ființa neamului în aceste plaiuri voievodale, ce trebuiau să facă moldovenii rămași sub ocupația celor mai moderni barbari?

Să înfrunte cu ultima disperare toate măsurile de comunizare ale guvernului moscovit, ar fi însemnat ca trei milioane de moldoveni să înfunde tundrele Siberiei sau să plătească cu capul îndrăsneala unui cuvânt de condamnare a metodelor comuniste.

Trebue să-și dea seama toată lumea românească, care e conștientă de rosturile războiului pe care-l duce țara, având în față și spectacolul îngrozitor al tuturor celor ce au căzut victime ale dreptului și îndrăsnețului lor cuvânt, că marea mulțime a lumii românești din Basarabia trebuia să ocolească primejdia printr'o manevră iscusită pentru a se sustrage din ghiarele urei slave.

Barbarismul sovietic a fost mai necruțător decât urgiile atilice, pe care rugăciunile unui reprezentant al divinității au fost în stare să le frângă, a fost un barbarism de maximală afirmare a răului care nu admitea explicații, personalități de neam sau milă pentru durerile altuia. Deaceea marea massă a țărănimii basarabene a fost absentă dela frământarea vieții publice sub stăpânirea sovietică, iar intelectualii dela oraș, cei mai greu încercați, n'au ținut cu tot dinadinsul să dezaprobe metodele comuniste, fiindcă nu puteau să le condamne fățiș. Cei cari le-au condamnat fățiș, — și nu sunt puțini, spre mângâierea inimii românești sunt mulți, poate foarte mulți, — au plătit cu propria viață curajul afirmării unei credințe seculare și puternice. Ce-ar fi fost dacă întreg neamul românesc din Basarabia și Transnistria ar fi fost omorît sau deportat?

Dar oamenii aceștia au fost și buni, ca să poată fi vorbiți de rău. Ocupând posturi în învățământul sovietic au reușit să păstreze predispozițiunile naționale ale sufletului basarabean, strecurând în orele de predare nostalgia vremurilor de libertate și dragostea de frumusețile strămoșești, fapt ce se confirmă astăzi prin stăruința excepțională a elevilor basarabeni la carte. Printre buchiile schimonosite ale agramatismului sovietic, acești intelectuali au reușit cu riscuri prea mari, să evoace aroma entității românești, confirmată astăzi de entuziasmul unic cu care se serbează la Chișinău și în toate satele Basarabiei clipe de înălțare ale neamului.

Deaceea, judecarea lor trebuie să fie foarte atentă și sentințele adânc înțelegătoare. Roadele acestei șiretenii pe care au întrebuințat-o, fiindcă altfel nu se putea, se pot observa astăzi în energia creatoare din fiecare localitate basarabeană, dela care nu lipsesc băștinașii.

Sergiu Matei Nica

BUCURĂ-TE, POPOR TRANSNISTRIAN

A fost un vis urât; un vis insuportabil. Nefasta oblăduire moscovită, regimul bolșevic din împărăția haosului și a mizeriei, trona peste toate, amenințător și obraznic, sfidând buna înțelegere, liniștea omenia, sfidând progresul și civilizația. Purtători ai unor flamuri incendiare, luptători în numele unei doctrine talmudice, tovarășii lui Stalin voiau, în ura care le fierbea în sânge, să devasteze Europa, întreagă, trecând-o prin foc și sabie, pentru a o îngenunchia, pentru a o preface în acelaș „paradis" sovietic, — falå stearpă a zădărniciei și neputinței lor.

Călătorind prin Transnistria, am avut fericita ocazie să stau de vorbă, de câteva ori, cu o mulțime de țărani: flăcăi voinici sau moșnegi încărjoșați. Le-am ascultat necazurile. Am ascultat, cu ochii podidiți de lacrimi, tragedia atâtor vieți istovite deprinse să trăiască, nu sub jug străin, nu ca niște viermi trântori, ci voinice, demne, cu fruntea spre soare și spre Dumnezeu.

Satele, mândrele sate de altădată, pline de cântece și voie bună, zac astăzi într'un hal fără hal, cotropite de bălării, pradă bolilor și ignoranței, fără cimitire, fără biserici, fără nici un reazim și mângâiere lăuntrică. Știau, conducătorii comuniști, prea bine, știau jidanii cămătari și hulpavi, că ele sunt cuiburi de rezistență națională, păstrătoare de grai neaoș și de caractere neînfrânte.

De aceia, în retragerea lor precipitată, când armatele germano-române biruiau pretutindeni, hoardele roșii și-au pus în aplicare, cu minuțiozitate, maxima lor capacitate distructivă, aruncând în aer: fabrici, uzine de apă, uzine electrice, mori de tot felul, poduri și căi ferate, magazine, clădiri impozante, nelăsând după dânșii, decât pârjol, amprentele celor 23 ani de nebună și apocaliptică opresiune.

A plâns inima în noi! Așa te întâmpină la fiecare huliță, la fiecare gard ruinat, moldoveanul transnistrian. Așa îți șoptesc, parcă, holdele, păsările cerului, parcă însăși brazda reavănă a pământului, pentru care degeaba au muncit, pe care l-au frământat cu sudori și l-au oblojit cu truda palmelor crăpate de vânt și ploi, ca pe un pierdut talisman.

Sufletele fraților noștri de peste Nistru, au rămas redute de cremene. Intacte. Viforoase. Tari. N'au putut fi cucerite cu armele, cu executările în massă, cu deportările, în Siberia și Turkestan, ale norodului care s'a opus colectivizării și desrădăcinării, anarhiei și teroarei. Năpasta, deslănțuită satanic, i-a ținut dârzi pe Români și neșovăitori, având mereu treazã încrederea oarbă în dreptate și adevăr, siguranța biruinței finale a Neamului.

„Schimbați-vă, reînoiți-vă spiritul" — propovăduia Sf. Apostol Pavel. L-au schimbat. L-au reînoit în titanice puteri de luptă și răbdătoare asnă. Desbrăcați de haina materialismului, a nimicurilor, a putregaiului, purtând numai pecetea moralei și a iubirei, departe de văicărelile cotidiane, au crezut cu tenacitate într'un ideal, trăindu-l. Iar cel ce-și trăește idealul este scutit de imperfecțiune și se apropie, cu pași giganți, de Divinitate.

Bucură-te, popor transnistrian! Urcând Golgota, peste dureri și prăpăstii, ai ajuns la Inviere. Cătușele se sfarmă, huruind. Visurile se împlinesc. Robia umilitoare nu-ți mai înneguresză căile luminii. Ești liber, într'o țară liberă și bogată, pe pământul vrerilor noastre de eri și de totdeauna.

Sergiu Grossu

M.S. REGELE ȘI M.S. REGINA MAMĂ ELENA AU VIZITAT VINERI DIMINEAȚĂ EXPOZIȚIA „HRANA ȘI ECHIPAMENTUL SOLDATULUI ROMÂN"

Eri dimineață la orele 10 și jumătate, M. S. Regele Mihai I și M. S. Regina Mamă Elena, împreună cu suita, au vizitat Expoziția „Hrana și Echipamentul Soldatului Român în lupta contra bolșevismului", organizată de Ministerul Apărării Naționale în Pavilionul din piața Senatului.

La sosire, Majestățile Lor au fost întâmpinate de d. general Pantazi, subsecretar de stat al Ministerului Apărării Naționale, d. general C. Constantin, secretarul general al ministerului Inzestrării Armatei, d. general Alex. Gheorghieș, comandantul Comand. 2 Teritorial, d. col. I. M. Voinescu, comisarul general al Expoziției, d. col. C. Sireteanu, directorul intendenței, d. lt. col. Cărbunescu, d. col. V. Popovici, d. căpt. Oct. Peternel, d. cpt. Agopșa, d. subit. Reindl Otto, d. Rânzescu inspector general, etc.

Suveranul și M. S. Regina Mamă s'au interesat îndeaproape despre fiecare stand al Expoziției, primind cuvenitele lămuriri de la d-nii generali Pantazi, C. Constantin, precum și dela organizatorii Expoziției.

Expoziția înfățișează real și sugestiv, munca metodică și complexă a serviciilor administrative ale Armatei Române pentru a asigura în mod optim, aprovizionarea și echipamentul unităților militare. La fiecare pas, se întâlnește imaginea sintetică a eforturilor și realizările cu totul remarcabile pe care le-a obținut intendența Armatei în scopul de a alimenta trupa pentru biruința definitivă asupra hoardelor bolșevice.

La orele 12, vizita M. S. Regelui și M. S. Reginei Mame, a luat sfârșit.

M. S. REGINA MAMĂ ELENA A PREZIDAT INAUGURAREA UNEI CANTINE ȘCOLARE

In prezența M. S. Regina Mamă Elena, a d-nei Maria Mareșal Antonescu și a d-lui Mihai Antonescu, vicepreședintele consiliului de miniștri, s'a inaugurat cantina școalei primare de băeți nr. 50 — Panduri. — cantină la care pot lua masa zilnic 200 de copii, într'un interior confortabil, de o curățenie exemplară.

Cu acest prilej directorul școalei, d. St. Jienescu, a organizat un frumos program artistic executat de micii școlari pe cari selecta asistență i-a ascultat cu deosebită atenție.

Au fost vizitate apoi, localul școalei și cantina.

La sfârșitul solemnității inaugurării d. St. Jienescu, directorul școalei, a ținut o inimoasă cuvântare, mulțumind înalților oaspeți pentru binevoitoarea atențiune dovedită prin prezența lor la inaugurarea acestei cantine școlare și deasemeni, donatorilor și tuturor sprijinitorilor frumoasei opere.

„Vă asigurăm — a încheiat d-sa — că vom ști să cultivăm în sufletele micuțelor odrasle cele mai frumoase sentimente de patriotism, odată cu dragostea ce trebue să nutrească pentru țară, Regele Mihai și Conducătorul Statului".

Trupele românești intrând triumfătoare în Odesa

IMPORTANȚA PENINSULEI KERCI

Situația la Sebastopol și din celelalte sectoare ale frontului de răsărit

In sectorul de luptă al Crimeii, înaintarea forțelor germane și a corpului expediționar român de sub comanda d-lui general Petre Dumitrescu, continuă cu repeziciune pe direcțiile Sebastopolului și Kerciului. De câteva zile, Sebastopolul este crunt bombardat de artilerie și de formațiuni masive de aviație. Aceste bombardamente au ca scop distrugerea amenajamentelor portuare și a fortificațiilor cari încearcă să acopere îmbarcarea bolșevicilor pentru Caucaz. Forțele germane și corpul expediționar român asediază Sebastopolul din două părți, așa că șansele rezistenței lui sunt, pe zi ce trece, tot mai mici. O parte din asedianți, ocupând munții Iaila, s'au coborît spre țărmul sudic al Crimeii, orientându-se către Sebastopol. Altă parte, venind pe țărmul de Est, s'au orientat către acelaș obiectiv, formând astfel în jurul Sebastopolului un fel de clește. Datorită acestei situații extrem de precare, nu numai soarta Sebastopolului este pecetluită, dar și aceia a bolșevicilor a intrat în faza disperării, deoarece atât cei cari reușesc să se îmbarce, terminând în valuri cât și cei cari rămân, riscă prizonieratul. Clipele Sebastopolului sunt, așadar, numărate.

Cât privește atacurile cari se dau pentru ocuparea Kerciului și a strâmtorii cu acelaș nume, forțele germane și corpul expediționar român au realizat o înaintare destul de importantă, străpungând liniile fortificate din această regiune. Golful în care se află Kerciul, dealtfel suficient de mare și de bine adăpostit pentru a servi ca bază flotei bolșevice, posedă un sistem de fortificații foarte puternic și înzestrat cu un bogat și numeros armament modern. Acest sistem de fortificații fiind străpuns, Kerciul este imediat amenințat, iar Novo Karantizul este în curs de evacuare. Bolșevicii, dându-și seama de însemnătatea porturilor cari ocrotesc strâmtoarea Kerci au fortificat pe cât au putut litoralul de aci pe o vastă întindere, în dorința de a lăsa libere navigației și Marea Neagră, dar și Marea de Azov cari, odată separate una de alta, își pierd complet strategicul maritim.

Lichidarea aproape totală a limbei de pământ care se desprinde din țărmul estic al Crimeii, denumită insula Kerci, are pentru ocupanți o importanță cu totul excepțională din punct de vedere industrial. Solul acestei înguste peninsule conține minereuri de fier în cantități cari concurează cu cele cari se află la Krivoi Rog. Cu toate că proporția de fier, aflătoare în minereurile peninsulei Kerci, este numai de șasezeci la sută, față de proporția de optzeci și ceva a minereurilor dela Krivoi Rog, exploatarea care se face în peninsula Kerci este mult mai convenabilă, minereurile găsindu-se chiar la suprafață. Zăcământul de minereuri din peninsula Kerci a fost evaluat la peste două miliarde și jumătate tone și, prin așezarea lui în imediata apropiere a mării și a câtorva vestite centre industriale, este motivul unui viitor de prosperitate.

Pe restul frontului de Est, sunt semnalate acțiuni locale, de artilerie și, mai ales, de aviație. Totuși, nu lipsesc nici desfășurări de acțiuni de infanterie, cu caracter de tatonare. Astfel, prizonierii cari au fost făcuți cu acest prilej, declară că bolșevicii au adus numeroase contingente din trupele lor, îngrămădite pentru apărarea Caucazului, din nordul Iranului. Cele mai multe din aceste contingente sunt actualmente svârlite în foc în regiunea industrială a Donețului. Faptul acesta este prea semnificativ, pentru ca din el să nu se vadă care este situația în rândurile bolșevicilor, comandamentele acestora — dispunând altădată de masse imense de soldați — fiind obligate acum să recurgă la soluții de cârpeală.

Concluzia care se impune, din ultimele evenimente, este aceia a omului de bun simț nevoit, în pragul finalului din Crimeia, să pună în discuție Caucazul și să prevadă viața ceruită și înfometată a milioanelor de civili și soldați bolșevici, încercuiți în Leningrad, decimați în Moscova, sau sacrificați inutil pe alte meleaguri ale Rusiei Sovietice.

PAGINA LITERARĂ

Generație nouă

Basarabia literară, provincia nădejdilor și a efervescenței noastre primăvăratice, care astăzi trăiește zorile unei noui vieți, — firave încă, dar promițătoare, — n'a avut parte, dela 1918 încoace, de un destin prea fericit valabil veacurilor viitoare, valabil saltului românesc în eternitate. Anumiți factori tendențioși, anumite vicisitudini istorice, profund dunătoare progresului și culturii, au îngreuiat cu desăvârșire orice posibilitate de manifestare înnăscută a tineretului basarabean, orice înmugurire crescută din suferință și frământată în cuptorul supraomeneștilor tensiuni interioare.

Războiul trecuse. Lumea întreagă balansa între bine și rău. Idealul sfânt, care altădată încălzise mințile bătrânilor făurari de vers autentic, nu mai era decât scrum. In căutarea unui statornic echilibru, proaspăta literatură sta nedumerită la răspântii de drumuri, pradă tuturor nechemaților și superficialității, pradă iudaismului și goanei nebune după reclamă. Scrisul, în loc să fie un dar, o necesitate, în loc să pornească numai dela suflet și dela durerile mulțimii necăjite, ajunsese, în afară de câteva răzlețe excepții, o marfă de tarabă, un complex inutil și haotic.

Slugi ale materiei, să se intereseze atunci scriitorii bucureșteni, roși de ambiția unor grabnice și inefabile ascensiuni, de confrații de peste Prut, umili pescuitori de lumini și umbre, plămadă a anilor de opresiune moscovită? Nu! Ar fi fost prea mare jertfa. Prea mare strădaința și binefacerile lor.

Puțini, câți erau, cu puteri neîndestulătoare, condeierii basarabeni au trebuit să-și netezească, — insule singulare — aluatul înțelenit al slovei, aluatul drumeției în spre cântec și vis.

Dezorientați, abia treziți „din somn de moarte", — cum spune poetul Alexie Mateevici în Limba noastră, — n'au putut produce mult. N'au putut să-și creeze situații comode și nume. Nu li s'a deschis poarta nici unei edituri din Capitală, cu toată perseverența, cu toată perseverența, cu toată perseverența, de care erau capabili.

In 1932, la Chișinău, sub inimoasa conducere a d-lui Pan. Halippa, apare, editată de Asociația culturală „Cuvânt Moldovenesc", revista Viața Basarabiei, cu scopul de a „scoate în evidență însușirile poporului și spre a pregăti terenul, unde va crește și va înflori sufletul românesc basarabean. Inițialele obligații, întrucâtva au fost respectate. E drept. Dar nu s'a ținut seamă de imperativele vremii. Au lipsit oameni care, făcând mai puțină politică, să scruteze viitorul, să se gândească mai mult la o literatură adevărată, temeinică, românească, la o literatură care să depășească efemerul și mediocritatea.

Rezultatul îl știm. A venit acel inevitabil 28 Iunie 1940, când neghina s'a ales de grâu, când farsorii unui patriotism de paradă, obedați de „raiul sovietic" și sub pretextele că trebue să rămână, oricum, au trădat Basarabia, îmbrățișând credințele unei lumi în dezagregare, flamura unei împărății iudaice. Nu-i plângem. Deloc. Fiindcă erau străini de aspirațiile și de ființa Neamului. Fiindcă nu aveau nimic comun cu istoria și cu mormintele ei.

Literatura tânără, — fruct imaculat al nouei generații dintre Prut și Nistru, — abia de acum înainte își va spune cuvântul și tot ce o doare. Dacă până ieri n'a putut-o face, astăzi alți trubaduri, cu totul alții, luptă pentru biruința scrisului care se cere prețuit și încurajat. Vieața de sbucium nu-i înspăimântă. Nu i-a înspăimântat niciodată. Drepți, nesovăelnici, au lucrat și lucrează, fără sgomot, din răspunteri, așa cum le șade bine unor fii ai pământului, unor cântăreți ai brazdei reavene și ai destinelor basarabene. Sunt sinceri. Sunt dornici de a arăta opiniei publice zăcămintele spirituale ale Moldovei estice, comoara de bunuri nepieritoare, ce o posedă nobilior. Dar, mai ales, sunt pătrunși de sâmburele unei lumini lăuntrice. De elanul care mântue și înalță.

Incotro? Piedicile îs mari. Nenumărate. Uriașe. Tânăra generație basarabeană, trecută prin filtrul suferinții, are răspunderea cimentării sufletelor. Răspunderea reclădirii, din temelii, a literaturii transprutene. Și va putea. Fiindcă o entuziasmează un ideal: o credință fără margini. Fiindcă inima ei bate în cadența întregului Neam. Fiindcă nu și-a vândut pe bani ori pe comodități pătimașe, luceafărul unor primăveri vifornice...

Sergiu Grosu

DRUM NATAL

Intr'o amiază cenușie în astă toamnă,
M'am vâr't în car, călare pe un mitric.
Desculț, cu crama în loitre și dela oreic,
Privind cum roțile de mine îndrumate urme înseamnă.

Credeam, că sufletu-mi plăpând răsbise în culmi
Văcuțe — a Domnului pe fruntea-mi se urcau
Trei piersici ruginiți se desbrăcau,
Cădea ca niște alintări broboada de pe ulmi.

Cântecul meu, cântecul meu,
Șuer de stol și șoaptă — vis — de vinderou
Mai ia-ți solemne rugi de troscot și dudău,
Să poți cânta tăcerea moșiei mele la părău.

Mișcam biciușca scurtă ca pe un stindard
Și ochii mi se lăcomeau pe întinsa farfurie
Chemam ogoarele pe nume, — ce nebunie!
Urechile plăvanilor eu le simțeam cum ard.

Dar mi-a venit să chihui, să se audă în Rusia
Decapitata răsăriță tremurase,
Un soare ca o pâine albă se umflase
Și-mi clocoti până în străfunduri tari moșia!

Moșia mea, moșia mea,
— Covor cu milioane de uzoare în ea, —
Un pătrar încondeiat ca o basma,
Mama lui, cum mi-a strivit în brațe toată inima!

Sergiu Matei Nic

DIN CHIȘINĂUL DE ALTĂ DATĂ

Ce timpuri frumoase și ce adieri plăcute ne legănau existența, pe străzile și prin casele Chișinăului, înainte de a se năpusti asupra Basarabiei, toată urgia dela Răsărit.

Cât tihnă se grăbea la pragul băștinașilor basarabeni și câte zugrăveli deosebite se imprimau pe câmpul sufletesc al viețuitorilor din acea vreme!

Stătea și literatura, ca un vânător pasionat, la întretăierea svâcnirilor sau lângă dospirea lentă a vieței fără salturi, și chiar pagini cu performanțe dramatice, dar strânse numai din sborul apropiat.

Redau mai jos o frântură, o schiță, ce va izbuti, poate, să ne amintească șiragul de zile scumpe, trăite în vecinătatea zâmbetului și a frământărilor ușoare.

Unii oameni sunt foarte delicați. Se întâmplă că nu te deranjează nici cu gândul, nici cu mâna, nici cu piciorul și totuși auzi:

— Pardon!

Auzi un „pardon" frumos și dulce ca o bomboană. Superb ca o petală catifelată. Incântător ca un... vers bine rimat.

Și'n fața acestui tablou, o forță ascunsă în cămara ființei tale te ridică imediat la acelaș nivel de gentileță. Și nu mârâi, nu bolborosești ca altădată, ci fredonezi sublim:

— Vai de mine!

Ți se umple inima de bucurie când vezi chipuri pline de bună cuviință și creștere deosebită. Și, mai ales, când te vezi pe tine transformat, să zicem, din specie morocănoasă, în podoabă de om.

— Pardon!

Și refrenul scump ca o arie divină:

— Vai de mine!

Adică... uneori nici nu mai știi ce să crezi. Fiindcă, peste o clipă, altul îți deranjează portretul cu o vorbă cel puțin. Și nu numai că nu-ți spune „pardon", dar îți trimite și vreo două cuvinte dintr'o înjurătură mai bine ticluită, pentru motivul că-i stai în cale.

Ei, de data aceasta inima nu ți se umple de satisfacție. Și nu fredonezi. Un fel de revoltă se revarsă din antreul tău. Și-i arunci numai decât bădăranului:

— Hai s.ktir!

Acelaș om dar, conține două atitudini: într'un caz aproape plânge de fericire și'n alt caz se 'ntunecă, poate, ca noaptea.

De pildă...

Tică, Nae și Lică se înțelegeau între ei atât de bine, încât ușor s'ar fi putut spune, că sunt nu numai frați dar și purtători de sânge nobil, dacă vreți. Deși... frați n'au fost niciodată. Nici nobili. Și nici exteriorul lor nu se prea aseamănă. Căci Tică este gras și negru, Nae — deșirat și blond iar Lică — pipernicit și castaniu.

Altfel, își petreceau timpul liber împreună, fie la restaurant, fie la cafenea.

Și toți râdeau cu poftă de aceeași glumă. Râdeau în trei glasuri diferite, dar totdeauna în trei. Sau dacă tăceau, apoi tăceau toți.

Lupta lor pentru existență, într'o dăscălie monotonă și puțin obositoare, le cerea și expresiuni mai vii, mai tumultoase chiar. Această luptă îi aduna la un pahar-două cu vin, unde li se ridica interesul pentru toate faptele dimprejur. Și cu timpul, tot înviorându-se după plictiseala din școală, s'au pomenit cu nasurile roșcate și în aceleași raporturi de aleasă cuviință. Cum s'a petrecut și cazul, când...

Pe la miezul nopții, Nae aude un sbârnâit de sonerie. Iși trage omul pantalonii, își freacă ochii somnoroși, se supără, poate, de această vizită inoportună și deschide ușa.

— Pardon, glăsuesc Tică și Lică, intrând în odae, cam „făcuți" de rânduiala spriturilor.

— Vai de mine! le răspunde Nae.

— Mi-a murit tata! țipă deodată Tică.

Nu mai spune! zice gazda.

— Dă-mi cinci mii de lei pentru înmormântare.

— Nu pot acum dragă. Mâine.

— Dă-ne măcar o sută de lei.

— Poftim. Și vizitatorii se retrag.

Peste vreo două ore, alt sbârnâit de sonerie. Aceiași „făcuți" și mai bine.

— Pardon!

— Vai de mine!

— Mi-a murit tata!

— Am auzit

— Dă-mi șapte mii de lei pentru înmormântare.

— Mâine, dragă. N'am în momentul acesta.

— Dă-ne acum două sute de lei.

— Poftim. Și oaspeții pleacă.

Peste alte două ore. Soneria. Aceiași — bine de tot.

— Pardon!

— Mi-a murit tata!

— Știu! Vreai bani pentru înmormântare. Poftim încă două sute.

Și aici se ilustrează priveliștea aceea stropită cu mireazma deosebitei înțelegeri între oameni. Plângi, cum spuneam, când auzi acel „pardon" și acel „vai de mine" mai ales după miezul nopții.

Adică... n'a trecut multă vreme și tabloul cu... priveliștea frumoasă s'a schimbat. S'a iestelit parcă, într'atât, încât a rămas o mocirlă zugrăvită fără gust pe o bucată de pânză veche.

Era ziua onomastică a lui Nae. Și în locuința sărbătoritului petrecerea se scurgea cu veselie, cu discursuri și păstrarea formelor de aleasă delicatețe.

Și Tică și Lică i-au vorbit onomasticului cam în felul următor:

— Pardon! Dacă-mi permiteți...

— Vai de mine! urmă răspunsul imediat.

— Dacă-mi permiteți, zic, vă anunț o informațiune: în raporturile noastre amicale am purtat todeauna semnele civilizației. Și le purtăm și astăzi, când îi dorim scumpului prieten întreaga fericire pe pământ.

— Ura!

— Și în momentul acestui entuziasm, Lică și Tică dărâmă colivia cu o pasăre, ce ațipea de plictiseală.

Nevinovată i-a fost mișcarea oaspetului. Păsărica însă, se repede spre fereastră și... prinde-o dacă poți.

Nae... n'a spus „vai de mine" la „pardonul" ce se înțelegea în mutenia și slecîirea făptuitorului. Nae a holbat ochii cât două cepe, și-a schimbat culoarea feței într'un vânăt închis și s'a aruncat apoi la arma de pe perete. Cu pușcoiul acela îndreptat spre oaspeți el tună:

— Vă omor, canaliilor!

Nae... urmărea victimele cu țeava. Și alicele, poate de lup, asteptau comanda spre matele încremenite.

Nae... rage cu voce de buhai:

— Afară, bestiilor!

Și prietenii, ceva pe picioare și mai mult pe brânci s'au pomenit în noroiul din mijlocul drumului.

Aici sărbătoarea onomastică a luat sfârșit.

Dar tot aici s'a văzut și tabloul cu priveliștea zugrăvită fără gust pe o bucată de mocirlă. Adică... Tică și Lică, aruncând boturi de glod unsuros de pe haine și obraz, filosofând asupra celeilalte atitudini, când omul... se întunecă, poate, ca noaptea, și repetând mereu aceeași afirmațiune:

— Măgar este acela care crede că Nae a fost vreodată civilizat.

N. Spătaru

„SOCIETATEA SCRIITORILOR ROMÂNI" IN BASARABIA

Scriitorii, esența spiritualității neamului nostru, au poposit în capitala provinciei transprutene, — o caravană literară care și-a legat dulcea amintire a ospitalității de înțelegerea majoră a sufletului basarabean.

Dar..., ne găsim în domeniul ireversibilului și al dinoșilor ce ne vor consuma mereu cu arderile lor interioare, pentrucă dela acest popas se împlinesc curând doi ani. Era tare fericită, pe atunci, Basarabia! Nu simțea pânda destinului hain și frământările ei erau numai de ordin superior, fiindcă tocmai își găsise antrenul util pe drumul marilor împliniri. Toate aveau o scadență aparte, un ritm de binecuvântată acțiune peste care cădeau pulberea aurie a desăvârșirii în mers. Toată țara era un vast șantier dedicat multiplelor frământări nobile. Tineretul, în special cel basarabean, se găsea într'o continuă efervescență a sufletului. Opresiunea exercitată de țarism asupra părinților creiase o răzbunare, o sete de avânt precipitat în acest tineret, slujitorul unor idealuri, pe care demonica invazie vrea să le pulverizeze, pentru un timp numai. Răbdători cum ne-a învățat istoria, reclădim, restaurăm și ne vom depăși. Nu este lipsită de sens însă evocarea ce încercăm în rândurile acestea. Aceiași preliminarie iarnă se așternuse peste Basarabia. Societatea Scriitorilor debarcase pe meleagurile tuturor provinciilor, implântând credința în frumusețea cugetului și graiului românesc. Rămăsese necolindată numai țara lui Mateevici. Ceeace au realizat scriitorii, venind în ea, rămâne încrustat în inimile participanților la acea șezătoare ca cea mai deplină dăruire a generozității. Iarăși ne visăm în sala eparhială din Chișinău, unde blândețea sorelui ține să fie prezentă, inundând pereții și chiparile radioase, gata să se încordeze pentru recepționarea fiorului estetic. Unde va fi stolul elevelor dela liceul eparhial care năvălise asupra lui Ionel Teodoreanu, iscodindu-l de nu se mai putea opri cu prezentarea scriitorilor? Il vedeți pe cel cu cioc ca un Mefisto? E Mihail Sorbul. Dar pe tânărul acesta palid — cuprinzându-l de gât pe Virgil Carianopol — îl cunoașteți? E poet de talent.

Și așa cu fiecare până ce glasul limpede al președintelui Societății Scriitorilor d. N. I. Herescu, învolburează sufletul sălii tixite, cuvântând inaugural. Din frazele clasice, pe care silueta dominatoare în gesturi și eleganță le trimetea auditorului publicul Basarabiei intelectuale reținea, cu aplauze, mărturisirea de prețuire a sufletului provinciei, scriitorii simțindu-se încântați de primul contact cu el și promițând să-l colinde dela Hotin la Mare. Apoi s'au perindat la rampă: Ion Minulescu, G. M. Vlădescu, George Gregorian, D. Iov, I. Buzdugan, Ionel Teodoreanu, Virgil Carianopol, Mihail Sorbul, N. Dunăreanu, etc. — un lot de prodigioși scriitori pe care Basarabia i-a strâns la sân și i-a răsfățat cum nicăieri nu credem să li se fi mai întâmplat. Ne vine parcă greu, apăsător, acest suvenir, peste care s'au revărsat atrocitățile unui regim draconic. Dela frumusețile perlate ale graiului scriitorilor români — către care o chiamă firul de aur al trecutului nostalgic, — Basarabia s'a văzut împinsă într'o abandonare și desfigurare generală. Acum, respirația ei se normalizează. Și dacă momentan nu se poate întreprinde nimic similar suvenirului ce-l alimentează nădejdile — curând, provincia aceasta — neîntrecută în hărnicia-i vădită în toate direcțiile — va fi iar oază de popas și de reîmprospătare a virulenței literare, — pentrucă pe câmpiile basarabene s'a plămădit o epocală epopee în care au rămas ca niște steaguri implântate definitiv și destui membri ai Societății Scriitorilor, — supraveghetorii lor celei având mereu să le cânte bravura și jertfa. Suntem siguri că Basarabia va deveni, prin tragismul său, subiect de mare inspirație, permițând veacurilor indestructibilul legământ dintre ea și țară cărui-tă în slov pe pieptul sfârtecat al celei mai blânde provincii. Scriitorii români la Chișinău, în 1939... Ce dulce suvenir!

Octav Sargețiu

TATĂL MEU

Tatăl meu a fost țărănc ucis de stele.
I-au crescut în piept ogoarele,
I-au umplut de dimineață zorile din ele
și acum îi sapă 'n inimă izvoarele.

Intr'o zi, când fulgerau pe creste pietrele,
muica lui i-a luminat pleoapele,
i-a purtat pe lângă toate vetrele
și l-a dus să-i sue 'n suflet toate apele.

Zodiau acolo umbre de strămoși mocani.
Ruptă țara aceea din păduri cu tărie
l-a umblat prin vrâstă ca prin bolovani
și l-a dus spre Soarele-Răsare să-l asvârle.

L'aștepta acolo mieda moldovenească,
fata unui căpitan de gloată și ogoare
și-l iubea nebuna — țară românească,
țară grea de holde, țară de pripoare.

S'a înfrățit cu largul luminând păduri,
Codrii din Soroca coborând șiraguri
l-au umplut de zori de zodii și răsuri
și l-au pus să împăfăție meleaguri.

Azi în sat e umbră cu venin
Visul lui e țara care-l doare
Țara către care tăria mocănești se înclin
țara'n care soarele răsare din ogoare!

Nu mai e flăcău cu pieptul împădurit de voinicie
Iarna vremii i se încrâncenă pe umere și'n sânge
toată Basarabia îl umple și-l urgie,
dar îl doare bătrânețea și îl frânge.

Tatăl meu a fost țărănc ucis de stele
dar i-au crescut în inimă ogoarele,
i-au umplut de dimineață dragostea din ele
și acum îl cinturà pe prund izvoarele.

Neculai V. Coban

Cărți

Gh. D. RÂNZESCU: POLIȚIA ACTIVĂ ȘI POLIȚIA DE SIGURANȚĂ

Dl. Gh. D. Rânzescu e un nume cunoscut în publicistica românească. Publicistul talentat de odinioară, cercetătorul pasionat al cărților și al ideilor, a rămas mereu la scumpele sale preocupări, împărțindu-și răgazul între osteneala carierei sale polițienești — căci G. D. Rânzescu e inspectorul brigăzilor mobile din Direcția Generală a Polițiilor — și între gând și artă, fostul director și fondator al neuitatei reviste „Țara de Jos" se întoarce iară și iară la uneltele scrisului. Din când în când mai dă la lumina tiparului câte o lucrare în care isbutește să îmbine experiența unei cariere, cu dragostea de frumos.

Orice subiect ar cerceta, d. Gh. D. Rânzescu păstrează pecetea unui gânditor fin și al stilului cu dragoste de graiul limpede și ales. Te izbește claritatea frazei sale și dorința de a se face înțeles și deci de a fi de folos cititorului.

Ne aducem aminte de o carte a sa, apărută prin 1939 și intitulată: „Echilibrul social ca factor de progres", în care examina structura și funcțiunea claselor sociale în România prin prisma determinismului. Autorul credea în rolul determinismului dar mărturisea că nu trebue să abdicăm dela orice aspirație în viitor, manifestându-și convingerea că „echilibrul între clase îl poate realiza totuși voința de mai bine a omului luminat"!

„Omul luminat"... a devenit un ideal al d-lui Rânzescu. Se observă această năzuință în tot scrisul și în tot apostolatul său. Adept al lui Titu Maiorescu, a rămas cu acea „sfântă ură împotriva formulelor vagi și a cuvintelor fără conținut", care sunt departe de a contribui la formarea omului luminat. De aceea scrisul său e o strădanie străbătută în permanență de marea grijă de a deschide porți de lumină.

„Pătrunderea temeinică a noțiunilor este condiția esențială a soluționării celor mai complicate ca și a celor mai simple probleme"... Aceasta e fraza cu care își începe dl. Rânzescu cea mai recentă lucrare „*Poliția activă și poliția de siguranță*", apărută în primăvara acestui an, dar care abia acum cade în mână.

De sigur — cum remarcă însuși autorul — adevărul acesta e simplu și la îndemâna oricui, dar cu toate acestea vai, cât este de ignorat (ceeace este grav) și de neglijat (ceeace este și mai grav) mai ales într'o societate grăbită să facă salturi și să ajungă cu orice preț la țintă.

Dl. Gh. D. Rânzescu vorbește despre cariera *dificilă* a polițistului. Firește, dânsul privește și aci tot prin prisma idealului său: omul luminat, omul de mai bine. Tinde către polițistul bine educat, complect cunoscător al rolului și pătruns de menirea lui, de „rosturile profesiei cu aplicarea în atâtea împrejurări, în atâtea condițiuni de-o infinită varietate". Astfel, renunță să dea studiului său un caracter prea academic, îndreptându-se către un scop de natură practică.

Poliția activă și poliția de siguranță, se împarte în studiul d-lui Gh. D. Rânzescu, în două noțiuni cu totul distincte, cu rosturi și cu aplicări deosebite. Ajutorul examinează cu preferință „poliția activă", arătând modul cum a fost aplicată în alte state: Rusia, Anglia, Franța, etc. Trebue să amintim aci, că d. Rânzescu e un specialist al acestor probleme pentru cunoașterea cărora a făcut serioase cercetări de perfecționare în străinătate. In 1936 a publicat o lucrare despre „Principiile de organizare a Poliției franceze".

D-sa însă este de părere, că „niciodată *informatorul* nu trebue să devină *executor* și, firește cu atât mai puțin să cumuleze aceste două funcțiuni inițial diferențiate". Consecințele grave ale experiențelor din trecut trebue să ne stea în față ca un permanent avertisment. Planurile politice ale unei mentalități viciate nu mai pot să amestece aceste două instituții și să le subordoneze unor scopuri personale și pervertite.

„O asemenea metodă" — scria d. Rânzescu — nu mai e conformă cu epoca noastră și mai ales cu țara noastră peste care Dumnezeu a răspândit atâta lumină".

Lucrarea d-lui Gh. D. Rânzescu este de un folos prețios. Scrisă într'un stil ales și într'o limbă curată ea expune limpede o problemă de o cordială însemnătate pentru elementele dedicate acestei cariere. Ceeace admirăm în deosebi în scrisul d-sale este căldura sufletească pe care i-o imprimă totdeauna, făcându-l cât mai atractiv. Dl. Rânzescu îmbină în chip izbutit pe *scriitorul* fin din „*Răzlețe*" cu *specialistul*, contopindu-i în *misionarul* ce se sbuciumă pentru mai bine, pentru mai multă lumină *pentru omul luminat*.

E un misionar; un înțelegător al problemelor și al vremii.

[illegible]

BASARABIA

VIAȚA BASARABIEI

O conferință economică la guvernământul Basarabiei

Luni, 17 Noembrie, a. c., orele 10 dim., va avea loc la Palatul Guvernământului Basarabiei o conferință economică cu participarea titularilor tuturor directoratelor acestei provincii.

Această reuniune va fi prezidată de către d. general C. Gh. Voiculescu, Guvernator al Basarabiei, asistat fiind de d. colonel Hanciu, secretar general al Guvernământului.

Se vor discuta următoarele chestiuni:

1. Stabilirea modalităților ca centrele de consum din lăuntrul provinciei să fie aprovizionate normal cu cantitățile de mărfuri necesare înlăturându-se în felul acesta abuzurile cari fac ca mulți cetățeni să sufere lipsuri în domeniul aprovizionării.

2. Stabilirea modalităților ca vânzarea pe piețe să se facă direct de către producători și nu prin intermediari.

3. Stabilirea modalităților pentru asigurarea unei largi desvoltări a industriei de mătăsuri, bumbac și cânepă.

La această conferință vor lua parte și prefecții de județe din Basarabia. Cu concursul prefecților măsurile ce vor fi luate în cadrul conferinței respective, se va asigura un cât mai bun mers al comerțului în Basarabia.

Infiinţarea unui magazin cu mărfuri de mare consum de către Primăria Chişinăului

Conducerea primăriei municipiului nostru studiază problema infiinţării unui magazin cu mărfuri de mare consum pentru nevoile populației, problemă pentru a cărei rezolvare favorabilă pledează două motive temeinice. In primul rând: înlăturarea speculei ce se face cu comerțul acestor mărfuri și în al doilea rând aprovizionarea populației la timp și cu cantități suficiente.

Acest magazin va avea în depozit: zahăr, făină, săpun, grăsimi și untdelemnuri de calitate superioară și de lux.

Dintre aceste mărfuri, untdelemnurile vor fi procurate de către primărie din fabricile de ulei proprii, acestea funcționând astăz în mod normal. Tot primăria va procura și săpunul dela fabrica pe care o înfiinţează la abatorul municipal al Chişinăului.

In privința aprovizionării magazinului cu făină, înafară de moara comunală din str. Regele Ferdinand I colț cu str. Unirii, aflate sub administrația primăriei, vor mai lua ființă încă două mori.

Aceste mori urmând a fi concesionate, condițiunile ce se vor stabili vor fi de așa natură încât magazinul primăriei să dispună de suficiente cantități de făină.

Comerțul de cereale este liber în întreaga Basarabie

In legătură cu aprovizionarea Capitalei și a restului țării cu produse agricole și alimentare din Bas[...]ia, s'a stabilit ca această operațiune să nu se facă decât prin Institutul Național al Cooperației.

Măsura aceasta a fost luată pentru a se împiedeca îmbogățirea rapidă a speculanților cari încalcă interesele economice ale provinciei noastre.

In scopul de față, în toată Basarabia s'a statornicit regimul liber al comerțului de cereale, regim care se bucură de concursul deplin al autorităților. Grâul, ca și alte produse agricole, circulă în această provincie dintr'o regiune în alta, fără nici o restricție.

U[l]timele rezultate al[e] plebiscitului [î]n jud. Lăpușna

In zilele de 12 și 13 Noembrie, au mai votat la secțiunile electorale din județul nostru încă un număr de 27.978 cetățeni. Această cifră, adăogată la rezultatul anterior care însumează 51.476 voturi, face un total impresionant de 79.454 voturi, fapt care asigură județului moldav al Lăpușnei locul de frunte pe întregul guvernământ al Basarabiei.

Rezultatul definitiv se calculează astăzi, Sâmbătă, și-l vom publica în numărul următor al ziarului nostru.

Lipsa servitoarelor la Chişinău

Majoritatea funcționarilor reveniți la posturile părăsite la răpirea Basarabiei ca și acei cari s'au întors după desrobirea acestei provincii, s'au izbit de un inconvenient în organizarea gospodăriilor lor prin faptul că nu pot găsi servitoare casnice.

Fostele servitoare rămase sub ocupație, prin faptul stării lor sociale, s'au căsătorit cu ofițeri și cu personalități sovietice. Astăzi, acestea au devenit stăpâne cu casă, cu mobilă și apartamentele luate dela refugiați. Pentru ele, este o rușine astăzi să-și mai reia profesiunea. Cele cari erau în serviciu pe la evreii din ghetto au furat lucrurile de valoare, pe cari le vând acum pe piața de vechituri a Chişinăului și-și pot duce în felul acesta existența fără muncă.

Este un fenomen social ce lovește greu viața căminelor funcționărești, problema necesitând o urgentă soluționare.

Ministerul Muncii, împreună cu Casa Asigurărilor Sociale, trebue să ia măsuri imediate fie prin propagandă, fie prin măsuri restrictive, ca aceste femei, cari își au rolul lor în societate bine determinat, să fie puse la punct.

Se impune și un control asupra provenienței obiectelor pe cari le vând, fostele „cucoane sovietice" trebuind a fi îndrumate către profesia lor adevărată, deoarece, lăsate în situația lor de azi, ele își iau aere de libertinaj și o atitudine subversivă față de Statul Român.

IN CHIŞINĂU

TRANSFORMAREA PERIFERIILOR

Odată cu distrugerea părții centrale a orașului Chișinău, printre alte probleme se pune și aceea a periferiilor. Capitala Basarabiei are înglobate o mulțime de suburbii destul de departate de orașul propriu zis. Așa spre exemplu, suburbia Cortujeni e la 6 km., Petricanii la 7 km., Munceștii la fel.

Aceste suburbii se prezintă din punct de vedere al stării culturale ca așezări foarte înapoiate. Legate de oraș n'au avut niciodată nici posturi de jandarmi, nici preoți totdeauna stabili iar învățătorii care au trecut prin suburbii, au fugit imediat în oraș viața între „mahalagii" fiind extrem de grea, din cauza moravurilor de condamnat a moralei ciudate a mediului insuportabil.

Aceste suburbii, care în fapt sunt simple sate, n'au avut primării, n'au posedat un centru deci de organizare așa cum se găsesc în satele adevărate.

In aceste Suburbii nu s'a dus o luptă de culturalizare ca pretutindeni în județ, fiindcă n'a existat ca factor de muncă decât învățătorul și cel mult preotul. Ori se știe că în materie de organizare nimic nu se poate face, în oricare domenii, fără prezența, fără concursul viu al autorității administrative și politicești care devin auxiliare ale educației sociale.

Așa s'a procedat la sate, culegându-se roade bune, pe când la aceste periferii, — unde n'au fost nici serbări, nici conferințe, nici cămine culturale serios organizate, unde țăranii nu sunt nici țărani care să știe respectul din fire, nici orășeni educați în familie — aspectul e jalnic: trece pe lângă copii și femei preotul, învățătorul, bătrânii și la niciunul nu se dă bună ziua.

In aceste mahalale nu există nici frică, nici respect. Noțiunea de ierarhie nu există. Copiii păcătoși umblă cu țigarea în gură și cu mânile în buzunar prin fața părinților.

Cum centrul orașului a fost distrus complect, periferiile orașului Chișinău au rămas ca oaze de regenerare a cetățenilor de baștină a acestui târg. E necesar să se pornească din toate direcțiile o campanie de ridicare a periferiei și suburbiei.

In primul rând e necesară o verificare serioasă a populației deoarece printre pașnicii moldoveni, s'au strecurat o mulțime de ucraineni și ruși care întrețin prin prezența lor o atmosferă străină în orașul românesc pe care ruso-jidovesc l-a incendiat. La sfârșitul războiului va trebui ca toți acești minoritari să fie strămutați peste Nistru și chiar dincolo de Bug.

Iar pentru ridicarea vieții morale a marginilor Chișinăului trebue să ia ființă comitete diriguitoare formate din preot, învățători, medic agronom, un reprezentant delegat al Primăriei și un comisar dela poliție.

Să nu mire pe nimeni că pretind această întovărășire. Cetățenii periferiilor au nevoie să fie conduși pe drumul disciplinei și ca urmare e necesară prezența autorității administrative în toate actele de reeducare socială.

Dacă satele au isbutit să fie îmbrăcate în acea haină a bunei cuviințe apoi tocmai acestei uniri a tuturor mactorilor conducători se datorește.

Mai mult: pentru menținerea ordinei în acest suburbii e necesar câte un post de 2—3 agenți ai forței publice care să îndeplinească pe șefii de post dela țară.

Altfel, părăsiți ca și până acum, sub influența minoritarilor străini de tradiția bunei cuviințe înăscute la poporul român, periferiile vor oferi încă multă vreme acelaș trist spectacol de inferioritate morală și socială dela care zadarnic sperăm un sprijin pentru refacerea Chișinăului.

Sabin Popescu-Lupu

ZIUA DE 9 NOEMBRIE IN CAPITALA BASARABIEI

ASPECTE DELA PLEBISCITUL DIN CHIŞINĂU

Oameni care știu a face o comparație.-Despovărarea binecuvântată.-Ion Chiriac, care vrea să scrie frumos

Ziua e inundată de lumină, ca o piersică grasă inundată de rouă. Soarele desmorțește zidurile prăbușite și răspândește prin ruini o imagine de gravură flamandă.

Trecătorii se întreabă cu legitimă curiozitate:

— Ai votat?

— Nu încă.

— Atunci să mergem, să fim din timp, poate va fi nevoie de așteptare.

I-am urmărit cum se înfășurau în lărgimea străzilor cu fruntile ră[s]nite, grei de răspundere și de putere, ca niște crăci grele de rod, intrând la secția de votare.

E ușor de înțeles ce viață nouă începe să se înfiripeze, la umbra răscolitoare a zidurilor profanate, a sufletelor obosite de surghiunul unui an de groază și ce cald poate fi acest atașament al simțirii basarabene de opera Mareșalului Desrobitor.

Oameni car[i] știu să facă o comparație

— A mers repede, domnule, — zise unul cu o brumă de haină, scăpată prin cine știe ce fund de pivniță de urgia comunismului jidovesc.

— Undes tobele de înainte, unde-s discursurile cățărate pe butoaie de vin, unde-s politrucii cruzi din anul trecut? Măi, vă aduceți aminte de alegerile din Ianuarie, când comisarii poporului instalaseră mitraliere la fiecare colț de stradă, iar duba neagră sta lângă fiecare circumscripție de votare, pentru a ridica pe cei ce ar fi refuzat să voteze? Uite, ce liniște e aici. Cine a citit declarația pe care a-ți semnat-o?

— Ce întrebare stupidă, cum să nu fi citit adică ne crezi că iscălim fără să știm ce iscălim?

— Ei, și ce scria acolo?

— Scria, că mă leg să fiu gata oricând să-mi iau în primire locul de muncă ce mă așteaptă în noua organizare a României.

— Dar pe buletinele de vot sovietice, ce scria?

— Nu știu, eu n'am votat, că în ziua aceea eram plecat de acasă.

— Uite să-ți spun eu. Scria că nimeni nu are dreptul să-și ceară partea sa de muncă în aparatul statului. Noi eram niște lepădături ale lumii venită de dincolo de Nistru, pe care ne așteptau deportările și perchezițiile dela miezul nopții. Rușii ne-au urît, ne-au obosit cu suspiciunile și niciodată nu ne-au chemat la contribuția de muncă generală. Am muncit pentru jidani.

Am înțeles, că vorbea un intelectual care suferise.

DESPOVARAREA BINECUVANTATA

La secția de vot din strada Regina Maria am văzut un cetățean ofpernicit, cu ochii ascunși după niște sprâncene castanii și dese ca și cutele adânci de pe obrazul palid, adresându-se altuia cu mânecele paltonului peticite:

— Nu știu dece, dar mă simt mai ușor. Greutatea pe care o simțeam până astăzi s'a spulberat. Durerea noastră, pe care mulți n'au vrut s'o înțeleagă, a înțeles-o un singur om.

A plecat repede după ce votase trăgând cu el fotografia unui Chișinău cu obloane cuminți de case patriarhale, cu trandafiri în grădinița dinspre stradă și cu trei fete mari ca niște creste de salcâmi în fereastră.

ION CHIRBAC, CARE VREA SA SCRIE FRUMOS

In strada Principele Nicolae s'a petrecut un caz de mare adâncime sufletească. Locuitorul Ion Chirbac din Bariera Sculenilor a primit timid în mână imprimatul adeziunii la opera Mareșalului. L-a sucit în palme ca pe o bancnotă, după care și-a făcut loc la colțul mesei și și-a dăruit numele Românului de mâine.

La protestul cuiva că ocupă prea mult loc, a dat un răspuns ale cărui semnificații se vor observa după un an de zile în Basarabia desrobită:

— Lucrurile acestea trebue scrise frumos.

I s'a respectat dorința și când coada lungă apăsată sub numele moldovenesc, s'a răsucit ca un final de cântec de jale, personal s'a prezentat reprezentantului legii pentru a o preda.

Amurgea afară când a părăsit secția de votare, dându-i-se putința să vadă în reverberațiile multicolore ale amurgului, toate fruntile albe și mari ca niște falduri de sărbătoare ale unui oraș reînviat din cenușă.

Chișinăul a respectat ziua, respectându-și propria ființă.

C. Calomfir

COMBATEREA SP[E]CUL[E]I CU PEŞTELE PRIN COOPERAȚIE

Potrivit unor dispozițiuni ale Direcției Generale a Pescăriilor Statului, desfacerea peștelui în Basarabia se va face de către Institutul Național al Cooperației.

In acest scop, federala „Codrul" din Chișinău a intrat în legătură cu pescăriile din Ismail și în special cu cooperativa pescărească „Năvodul", pentru aprovizionarea cu pește a Chișinăului.

Ca urmare măsurilor de față, a fost adus la Chișinău un prim transport de pește într'o cantitate de 1500 kgr., care s'a vândut în câteva ore cu prețul de 52-60 lei kgr., după mărime, în timp ce înainte, când comerțul peștelui era făcut de particulari, se vindea cu 70-90 lei kgr.

De aci înainte, peștele se va vinde numai prin unitățile cooperatiste și prin centrele de desfacere ale Coop. „Codrul", realizându-se astfel primul pas spre combaterea speculei ce se făcea până acum cu acest aliment de mare consum.

Frumoasă activitate edilitară în Perenii-Lăpușnei

Datorită muncii d-lor: primar Neaga, ajutor de primar Țurcanu și a șefului de post Hagea, din com. Pereni, jud. Lăpușna, s'au construit în această comună 5 poduri, ce au fost sfințite într'un cadru impresionant.

Serviciul religios a fost săvârșit de către preoții Simeon Neaga și Baltaga, ale căror cuvântări au fost gustate cu mult interes de cele câteva sute de săteni din această comună și din împrejurimi.

Colaborarea dintre conducătorii satelor și țărani, se realizează cu mult succes sub semnul nouei vieți românești din provincia dintre Prut și Nistru.

ELIBERAREA CERTIFICATELOR DE NAȚIONALITATE BASARABENILOR RĂMAŞI SUB OCUPAȚIE

Primăria Municipiului Chișinău este în așteptarea unor dispozițiuni din partea Ministerului Justiției în ceeace privește eliberarea certificatelor de naționalitate pentru populația basarabeană, întrucât, conform hotărîrilor legale din cursul anului trecut, certificatele de naționalitate ale basarabenilor rămași sub ocupația sovietică sau reveniți din refugiu, au fost anulate.

După sosirea dispozițiunilor respective, se vor elibera certificate de naționalitate în special acelei categorii de cetățeni cari au mai avut atari certificate în special acelei categorii de cetățeni cari au mai avut atari certificate.

Nu vor obține certificate de naționalitate acei cari au manifestat o atitudine ostilă față de statul român.

Deasemenea, nu vor primi certificate de naționalitate nici acei cari n'au fost găsiți la domiciliile lor după desrobirea Basarabiei, ca și acei cari n'au revenit nici până azi la vetrele lor din această provincie.

Organizarea orchestrei simfonice a A. C. T.-ului

Zilele acestea a avut loc prima ședință a Asociației Creștine a Tinerilor, filiala Chișinău, la sediul său din str. Alexandru cel Bun, Nr. 105, în vederea formării unei orchestre filarmonice în Capitala Basarabiei.

A răspuns la această chemare un mare număr de muzicanți de elită din orașul nostru.

D. prof. V. Cristea, organizatorul și dirijorul orchestrei, a schițat programul de activitate, insistând asupra necesității formării muzicanților pentru ridicarea prestigiului de centru muzical a Chișinăului și a întregei Basarabii.

S'a hotărât ca în ședința următoare să se precizeze programul de activitate pentru sărbătorile Crăciunului. Această ședință se va ține Duminică, 16 Noembrie, ora 4 d. a. la sediul arătat mai sus. Sunt rugați să ia parte și alte elemente muzicale pentru formarea orchestrei simfonice a A. C. T.-ului.

Calea pentru înscriere este deschisă și elementelor în formare, cari vor găsi sub auspiciile A. C. T.-ului îndrumările necesare pentru desăvârșirea culturii lor muzicale.

ŞTIRI DIN LEOVA-CAHUL

Școlare. — Directoratul Culturii din Chișinău organizează învățământul primar din jud. Cahul pe plăși, fiecare plasă având un inspector școlar.

Pentru plasa Dimitrie Cantemir-Leova, este însărcinat ca inspector școlar d. A. Alistar.

D-sa se bucură de simpatia învățătorilor din jud. Cahul.

Plasa Ion Voevod, este sub conducerea d-lui V-le Hondrilă, om de suflet, care a lăsat urme de activitate în acest județ, încă de acum câțiva ani.

Timpul. — *In ultimul timp a plouat aproape 2 săptămâni, însămânțările de toamnă continuă.*

Conferință. — *Invățătorii din plasa Leova, Duminică 2 Noembrie 1941 și-au ținut conferința obișnuită lunară. D. A. Alistar în cuvinte bine simțite a îndemnat pe toți la muncă colegială pe ogorul sfânt al școlii din Basarabia.*

Cor.

COMITETUL ŞCOLAR MUNICIPAL DIN CHIŞINĂU

Compunerea. Sediul. Activitatea

Comitetul școlar al Municipiului Chișinău este alcătuit după cum urmează: președinte, d. col. Dumitru, vice primar al orașului; secretar, d. Arvinte Vasile, inspector școlar primar; membri, din partea directorilor de școală, d. Chiriță Alexandru și d-na cpt. Roznov, vechi învățători din localitate; membri din partea părinților elevilor, d-nii: Mitrofan Braga și Ion Sârbu, învățători pensionari, cari totuși păstrează legături temeinice cu școala.

Sediul comitetului se află în localul Asociației Invățătorilor, str. I. I. C. Brătianu, unde se află și inspectoratul școlar municipal.

Comitetul îngrijește de plata servitorilor școalelor, de întreținerea imobilelor de școală, etc. Pentru ajutorarea copiilor săraci cu manuale didactice, comitetul a adunat cărți în valoare de 60.000 lei, pe care le-a împărțit gratuit elevilor merituoși. Se așteaptă sprijinul comitetului și pentru cantinele școlare, unde sarcinile bănești cad pe punga învățătorilor.

MUNCITORII CU AVIZ FAVORABIL DELA COMISIILE DE VERIFICARE IŞI VOR PRIMI TOATE DREPTURILE

Odată cu desrobirea Basarabiei, muncitorii din Chișinău rămași sub ocupația sovietică au înaintat cereri la Casa Centrală a Asigurărilor Sociale pentru soluționarea drepturilor lor la pensie și întreținere.

Aceste cereri însă, au fost restituite Casei de Asigurare de aci pentru ca cei în drept să producă dovezi asupra atitudinei și comportării lor în timpul ocupației sovietice. Cererile respective au fost îndreptate la poliție, spre cele legale. [...] obținerea avizului favorabil, cererile vor fi trimise la București, unde urmează să li se dea aprobarea urgentă.

Din informațiunile noastre, un număr de 90% din muncitorii din Chișinău și din restul provinciei, vor intra — în scurtă vreme — în posesiunea pensiilor cuvenite, cu toate drepturile prevăzute de legea Asigurărilor Sociale.

Aprovizionarea Basarabiei cu bumbac

Inspectoratul general al Cooperației din Basarabia a luat măsuri ca aprovizionarea acestei provincii cu bumbacul necesar să se facă pe o scară cât mai întinsă.

In acest scop, acest inspectorat a dispus să se împartă însemnate stocuri de bumbac prin centrele de distribuire ale Institutului Național al Cooperației atât la sate, cât și populației orașelor basarabene.

D. Ministru Marinescu în Slovacia

BRATISLAVA, 14 (Rador). — Corespondentul agenției DNB transmite:

D. Ion Marinescu, ministru român al economiei naționale, a sosit la Bratislava, în călătorie de reintoarcere în țară.

Ministrul român a fost primit de colegul său slovac dr. Medricky.

D. ministru Marinescu va vizita mai multe personalități slovace și va fi primit și de d. dr. Tiso, președintele statului slovac.

ITALIENII SUSȚIN CRÂNCENE LUPTE LA GONDAR

ROMA, 14 (Rador). — Iată comunicatul no. 530 publicat de cartierul general al forțelor armate italiene:

In Africa de Nord, pe frontul dela Tobruk, activitate desfășurată de detașamentele noastre inaintate.

In cursul luptelor cu caracter local desfășurate de curând, pe lângă pierderile pricinuite inamicului, au fost capturate și numeroase arme.

In Africa Orientală, în câteva sectoare din regiunea Gondar, sunt în curs lupte crâncene.

Aviația germană a bombardat obiectivele din fortăreața Tobruk.

Pe frontul dela Sollum, două avioane inamice au fost doborite. Alte două au căzut incendiate: unul lovit de artileria antiaeriană dela Benghazi, cu prilejul unei incursiuni care a făcut câte victime în rândurile populației musulmane, iar celălalt doborît în cursul unei lupte aeriene de unul din avioanele noastre de recunoaștere, la Garabub.

Un al cincilea aparat britanic, constrâns de artileria noastră antiaeriană a aterisat pe coasta Marmarică și a fost capturat intact, împreună cu echipajul său, alcătuit din trei ofițeri și trei subofițeri.

SENZAȚIONALELE PRECIZĂRI ALE UNUI COLONEL SOVIETIC

BERLIN, 14 (Rador). — Un colonel sovietic ce a fost făcut prizonier la 1 Noembrie pe frontul Leningrad, a declarat:

„Inceperea ostilităților între Germania și Uniunea Sovietelor nu m'a surprins de fel. Incă din Februarie 1941 s'a vorbit la Academia de Războiu din Leningrad despre un războiu iminent.

Pregătirile de războiu erau atât de inaintate, încât mobilizarea armatei sovietice s'a înfăptuit prin ordine scrise. In cursul lunii Mai, efectivele armatei fuseseră completate prin mobilizarea specialiștilor".

SKIORII FINLANDEZI AU INTRAT IN FUCȚIUNE

HELSINKI, 14. (Rador). — Patrulele de skiori finlandezi, care s'au acoperit de glorie în cursul conflictului precedent fino-sovietic, au intrat în acțiune pe fronturile Careliei.

Aceste patrule pătrund câteodată cu peste 50 kilometri în dispozitivul inamic, constituind astfel o amenințare permanentă pentru bolșevici.

In cursul ultimelor angajamente, skiorii finlandezi au confirmat încă odată hotărîta superioritate a trupelor finlandeze.

INDEMNITATE SPECIALĂ PENTRU MEDICII DELA SATE

Consiliul de Miniștri, în ședința dela 11 Noembrie 1941, a decis următoarele:

ART. I. — Medicii care au funcțiunea și reședința permanentă în comunele rurale precum și medicii igieniști de plasă, primesc o indemnitate pentru activitate și merite excepționale de lei 2.000 lunar.

ART. II. — Medicii de circumscripții sanitare rurale și medicii de spitale din regiunile țării cu un nivel economic și social foarte scăzut primesc o indemnitate de lei 4.000 lunar pentru activitatea ce depun în interesul sănătății publice, în cele mai dificile condițiuni.

Acești medici nu mai primesc indemnitatea prevăzută de art. 1.

ART. III. — Circumscripțiile sanitare rurale și serviciile de spitale la care se vor plăti indemnitățile de lei 4.000 lunar, se fixează de Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale prin decizia ministerială, motivată și publicată în Monitorul Oficial.

Numărul acestor circumscripții sanitare și servicii de spitale nu va putea depăși cota de 30 la sută din totalul lor pe țară.

ART. IV. — Indemnizațiile de mai sus se acordă cu începere dela 1 Octombrie 1941.

REDACȚIONALE

Ziarul „Basarabia" trebuind să fie oglinda reală a vieții obștești din provincia dintre Prut și Nistru, în cadrul nouei vieți a României reintregite, corespondenții noștri sunt rugați cu insistență să ne trimită numai știri cu caracter local.

Ziarul *Basarabia* caută spre imediată angajare corespondenți harnici la: Hotin, Soroca, Bălți, Chilia, Cetatea Albă, Târgul Edineți, Târgul Florești, Dubăsari, Hâncești, Strășeni, Tg. Călărași, Ungheni și Bolgrad.

Corespondențele de probă se vor trimite: Secretariatului de Redacție al ziarului „Basarabia", Bulevardul Lascar Catargiu No. 31, București III.

3.323.669 DA, - 65 NU

Ultima zi de votare

Cu tot timpul nefavorabil, zeci de mii de cetățeni și-au dat și eri adeziunea lor Mareșalului Antonescu.

Rezultatul după a șasea zi de votare este următorul:

Voturi exprimate „da":	**3.323.669**
Voturi exprimate „nu":	**65**
Totalul votanților:	**3.323.734**

Azi e ultima zi de votare.

S'a putut remarca cu prilejul acestui plebiscit diminuarea treptată a numărului cetățenilor cari n'au voit să-și dea adeziunea lor. Față de plebiscitul din Martie trecut, numărul acestora, neînsemnat și atunci, este ca și inexistent.

De altfel, după cum se știe, chiar după plebiscitul din Martie, majoritatea celor cari se pronunțaseră „nu" au revenit ulterior, prin cereri separate adresate Comisiunii centrale plebiscitare și au rugat să li se primească și adeziunea lor.

Rezultatul general al plebiscitului se va putea cunoaște mâine, dacă și secțiile de votare independente își vor putea trimite la timp încheierile operațiunilor lor definitive.

INAUGURAREA EXPOZIȚIEI ARMATEI

Azi, la orele 11 dimineața, a avut loc la Ateneul Român inaugurarea expoziției de artă plastică a armatei, organizată de Ministerul Apărării Naționale.

In sălile Ateneului sunt expuse lucrări de pictură, sculptură, desen, grafică și fotografii, executate de plotoanele de propagandă de pe lângă Marele Cartier General și de Biroul de propagandă al aeronauticei românești.

In expoziție figurează în acelaș timp următoarele lucrări:

Un baso-relief alegoric de mari dimensiuni înfățișând „Trăinicia neamului" de subl. rez. Constantinescu-Mac.

Patru statui de ostași români reprezentând Infanteria, artileria, aviația și marina, de sculptorii I. Popovici și I. Tureatcă.

Proiectele medaliei comemorative „Cruciada împotriva comunismului", executate de artiștii Studioului M. C. G.

Trei gravuri în oțel reprezentând pe Majestatea Sa Regele, Majestatea Sa Regina Mamă Elena, Domnul Mareșal I. Antonescu, executate de Zainea Șerban.

O serie de hărți care au înfățișat operațiunile armatelor române și germane în războiul de liberare a provinciilor românești și de nimicire a forțelor bolșevice din Sud-Est.

*

Au participat o seamă de personalități militare și civile.

Expoziția va fi deschisă până la data de 15 Decembre a. c.

UN PRIM FESTIVAL ARTISTIC, CULTURAL ȘI NAȚIONAL ORGANIZAT LA ORHEI

In cadrul activității Fundației Culturale Regale „Regele Mihai I" din inițiativa Căminului Cultural județean Orhei de sub direcția d-lui Petre Cuciujna, ajutor primar și cu prea prețiosul concurs al școalelor locale, în ziua de Sâmbătă 8 Noembrie 1941 ora 3.30 p. m. în sala festivă a Palatului Cultural al Asociației Invățătorilor din orașul Orhei a avut loc un foarte reușit festival național.

Au participat la această primă manifestare organizată după desrobirea Basarabiei d-nii: prefect colonel Florian Medrea, Constantin Roșca, primarul orașului Orhei, colonel Nicolae Făgărășanu Comandantul Cercului de Recrutare Orhei, Constantin Mateescu Președintele Tribunalului, subprefect I. Vlădescu, Alexandru Ziti, procuror șef, maior Filip Bechi-Comandantul Legiunei de Jandarmi Orhei, Alexandrina Anghel directoarea Gimnaziului Teoretic de fete, d-na dr. Seteanu șefa spitalului Central Orhei, maior Mărășescu, Theodor Mășcov șeful Poliției, profesor Dumitru Munteanu, directorul Gimnaziului teoretic, dr. Lidia Roșca-medic primar Orhei dr. Macovei medic primar jud. Orhei, Cpt. Ordeanu A., inginer Dumitru directorul Gimnaziului industrial Orhei, E. Bârzescu directorul Poliției, lt. Caluda lt. Călinescu, comisarii Radu, Uță, Bârzeanu și Bobâlnicea nu, Theodoru diriginte1e Oficiului P. T. T. Orhei Petre Blăjină și Radu Tr. dela prefectura Orhei etc., membrii corpului Didactic secundar și primar, funcționarii dela toate instituțiile, elevi, premilitari, ostași și un foarte numeros public, astfel că sala Palatului Cultural a fost prea neîncăpătoare față de cei veniți la acest festival.

După intonarea Imnului Regal d. avocat Petre Cuciujnna, ajutor primar și director al căminului Cultural județean Orhei într'o înflăcărată cuvântare a spus în rezumat următoarele:

Astăzi când după un an de încercări cumplite stindardul tricolor fâlfâie din nou majestos pe pământul sfânt și străbun al Basarabiei Românești.

Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I" prin Căminul Cultural județean Orhei cu prea prețiosul concurs al școalelor locale își inaugurează din nou activitatea culturală și națională la reședința județului strcașilor lui Ștefan Cel Mare, iar mâine la sate.

Intr'o însuflețire și entuziasm general Țara îmbrăcată în haină de sărbătoare națională își sărbătorește Suveranul, simbol al unității naționale și garanția zilei de mâine.

Crescut printre colegi de toate clasele sociale, Majestatea Sa Regele Mihai I a cunoscut sufletul poporului românesc și dragostea lui pentru glia strămoșească.

Atunci când în 1940 Țara era în doliu național, oribil mutilată prin pierderea Basarabiei, Bucovinei și Ardealului în cele mai grele zile prin care a trecut Țara Românească a urcat treptele Tronului asumându-și grema sarcină de a-i conduce destinele.

Secondat de genialul Mareșal Ion Antonescu, bazat pe dragostea poporului său și eroismul legendar al armatei române, abia după un an de domnie a reușit să desrobească Basarabia, Bucovina și să salveze din ghiarele pieirei pe frații noștrii Români Transnistrieni.

Dacă în 1918 la 27 Martie a fost alipită Basarabia și la 1 Decembrie Ardealul în aceiași ordine, în acest an istoric să fim ferm convinși că sub conducerea Majestății Sale Regelui Mihai I și a Mareșalului salvator Ioan Antonescu, foarte curând ne va fi dat să încingem din nou hora Unirrii în vechile granițe românești.

Se cuvine ca astăzi de ziua Majestății Sale Regelui Mihai I strânși uniți în jurul Tronului să ne reînoim sentimentele noastre de admirație, recunoștință, credință și devotament, urându-i o viață îndelungată și domnie glorioasă, trăiască Majestatea Sa Regele Mihai I, trăiască Augusta Sa Mamă Regina Elena, trăiască Mareșalul Ion Antonescu, trăiască și înflorească în veci Țara Românească.

Intreaga asistență a manifestat îndelung pentru Suveran și Conducător.

A urmat un foarte bogat și variat program compus din cântece patriotice și diferite arii executate admirabil de către corul Căminului cultural județean de sub conducerea maestrului Vasile Caraman, dansuri naționale, executate foarte bine de către elevele Gimnaziului Teoretic de fete de sub conducerea d-rei Alexandrina Tomescu, profesoară de educație fizică. S'a recitat: Mama lui Ștefan Cel Mare, Daniil Sihas. tru și Vrâncioaia înscenare executată admirabil de către elevele Gimnaziul Teoretic de fete cu o mențiune specială pentru d-ra profesoară Mustea, care a pus mult suflet și pricepere pentru a asigura o deplină reușită.

Corul Gimnaziului Teoretic de băeți a executat foarte bine câteva cântece patriotice, iar elevii acestui Gimnaziu în condițiuni excepționale diferite piramide.

Elevi și eleve de la diferite școli locale au recitat poezii, iar fanfara Gimnaziului Industrial de băeți de sub magistrala conducere a maestrului Nichita Magala în pauza programului și la sfârșit a executat admirabil arii naționale.

După terminarea programului într'o însuflețire și entuziasm general întreaga asistență în frunte cu d-nii prefect colonel Florian Medrea, Constantin Roșca primar, colonel Nicolae Făgărășanu etc. au încins hore și dansuri naționale.

Au fost momente de neuitat, de adevărată reculegere și înălțare sufletească.

Din inițiativa Căminului Cultural județean astfel de manifestări se vor organiza în scurt timp în tot cuprinsul județului.

INTEGRAREA ECONOMIEI SPAȚIULUI RĂSĂRITEAN IN RITMUL DE VIAȚĂ AL REICHULUI

Inlăturarea anomaliilor creiate de regimul bolșevic

BERLIN, 14 (UTA). — Comisarul Reichului pentru spațiul răsăritean a dat mai multe dispoziții care sunt de cea mai mare importanță pentru spațiul răsăritean. Prin aceste dispoziții se urmărește integrarea vieții economice, în special a prețurilor, salariilor și impozitelor în ritmul economic al Reichului. La ocuparea ținuturilor baltice, Germanii au găsit un standard de viață, datorit stăpânirii bolșevice de un an, care, după concepția europeană, a scăzut sub nivelul unui minim suportabil. Salariile lucrătorilor nespecializați erau exagerat ridicate în raport cu acelea ale puterii de muncă inteligentă și calificată. Populația muncitoare nu mai era remunerată după serviciile aduse, ci după apartenența la o clasă socială sau alta, astfel că, de exemplu, un lucrător de fabrică, fără cunoștințe speciale, câștigă tot atât sau chiar mai mult decât medicul primar al unui spital, al cărui salariu maximal este stabilit la 400 ruble. Afară de acest lucru, întregul nivel al salariilor era în Țările Baltice guvernate de sovietici, atât de scoborât încât puterea de achiziționare a populației era egală cu zero. Acum a urmat o radicală transformare a lefurilor angajaților, care prevede o ridicare considerabilă a veniturilor pentru toate categoriile de amploiați, iar plata salariilor este achitată cu regularitate de ceasornic, la antipod cu sistemele neomenoase, ipocrite și anacronice, uzitate de bolșevici, și cari, din cauza anormalității lor, s'au soldat cu rezultate dezastruoase pentru sovietici, fiind nevoiți să recurgă necontenit la măsuri brutale și samavolnice, pentru a da măcar un modic randament.

Se are în vedere realizarea, gradul, de răspundere, durata serviciului și faptul dacă aparține sau nu instituției. Reglementarea lefurilor se face cu efect retroactiv, intrând în vigoare dela 1 Octombrie 1941. In timp ce un amploiat într'un loc de răspundere, câștiga în medie 20 până la 40 ruble, va câștiga de acum încolo, printr'o integrare în sistemul economic al Reichului, 250 până la 280 mărci. Funcționarii în posturi conducătoare vor primi un salariu de 320 până la 450 mărci. Angajații fără o pregătire profesională sunt plătiți acum cu 60 până la 80 R. M. Impunerea se face după capacitatea de producție economică a fiecăruia.

EU!

CU EROISMUL, JERTFA ȘI FAPTELE MELE, AM DEZROBIT PAMANTURILE CUTROPITE DE VRAJMAȘI;

VOI CU BANUL VOSTRU, CU CONTRIBUȚIA VOASTRA SA LE REFACEȚI.

IATA DATORIA FIECARUIA!

IMPRUMUTÂND ȚĂRII ECONOMIILE NOASTRE, NE IMPLINIM CEA MAI SFÂNTĂ DATORIE DE ROMÂNI. CONTRIBUIM ASTFEL LA INTĂRIREA ȘI INĂLȚAREA ROMÂNIEI.

Uriașul rol al aviației germane IN LUPTELE DELA LENINGRAD

BERLIN, 13 (UTA). — Insemnările extrase dintr'un jurnal de bord al unui reporter de războiu german, cari relatează sborurile sale deasupra Leningradului, dovedesc cât de grea este misiunea aviatorilor germani în acest spațiu atât de restrâns și în acelaș timp și rezultatele pustiitoare ale atacurilor concentrate, pe cari le urmăresc avioanele de luptă prin acțiuni de zi și de noapte. Corespondentul de războiu german descrie un atac de zi în stil mare asupra Leningradului. Aviatorii germani știu că în Leningrad s'au îngrămădit rămășițele flotei aeriene de vânătoare bolșevice depe frontul nordic, și se așteaptă la o împotrivire îndârjită. Spre surprinderea lor, doar din când în când se ivește câte o Rata bolșevică, în timp ce avioanele distrugătoare și de vânătoare germane sboară în formații compacte deasupra Leningradului. Avioanele germane pot să-și aleagă în liniște deplină obiectivele și să arunce nestânjenite bombele lor de câte 1000 kg. Din contră, la atacuri date de formațiuni mai mici de bombardiere asupra spațiului din jurul Leningradului, s'a constatat o apărare puternică. Inainte de toate, bolșevicii se silesc să apere ținutul îngust de manevrare, care le mai stă la dispoziție, dintre Leningrad și lacul Ladoga. Avioanele de luptă germane pândesc fiecare mișcare a inamicului în acest spațiu și pornesc imediat la atac. Ele trebuie însă să fie în gardă în fiece moment pentru a se apăra de avioanele de vânătoare inamice. La atacurile de zi efectuate asupra Kronstadtului și flotei de războiu ancorate acolo, li s'a răspuns printr'o apărare antiaeriană cu mult mai violentă decât au întâmpinat mulți încercați piloți germani în Anglia sau în oricare alt loc. Atacurile îndreptate contra „artileriei de cetate plutitoare", a sovieticilor, sunt continuate sistematic zi de zi. Mica distanță dă posibilitatea ca în aceiași zi, un avion să poată executa până la trei misiuni. Cu cea mai mare perseverență, aviatorii germani își urmăresc obiectivele. Un aviator, care sub focul puternic al artileriei antiaeriene, aruncase de două ori într'o zi bombele sale de câte 1000 kg., în imediata apropiere a unui vas de linie sovietic, n'a avut pace până ce, într'un al treilea atac și-a atins din plin obiectivul. Și astfel, vapoarele sovietice, incapabile de manevrare, sunt atinse într'o măsură din ce în ce mai mare, și unul după altul, reduse la tăcere.

600 tineri meseriași români au plecat în Germania pentru specializare profesională

Marți, 11 Noembrie a. c., au plecat cu vaporul din Orșova 600 tineri români în Germania, pentru specializarea lor în Uzinele „Herman Goering".

Această plecare se datorește unei convenții a Ministerului Muncii dr. C. Dănulescu și reprezentanții Industriei Germane, prin mijlocirea Consilierului tehnic pentru chestiuni sociale al Legației Germane.

Tinerii au părăsit Orșova la ora 9 dimineața cu un vapor German care-i va duce până la Viena, iar de aci vor porni cu trenul spre Uzinele „Herman Goering".

La plecare, tinerii români au fost salutați de d. ministru dr. C. Dănulescu, care în cuvinte frumoase a relevat colaborarea Româno-Germană, arătând că astăzi nu mai este timpul vorbelor, că, din potrivă, a sosit acel al faptelor, lucru ce se dovedește cu însăși plecarea acestor tineri în Germania. Acesta este primul lot de tineri, iar în luna viitoare vor mai urma și alte grupuri ce vor pleca în Germania pentru specializare.

D. ministru dr. C. Dănulescu a subliniat în cuvântarea Domniei-Sale în deosebi elementul național și social care va fi întărit cu acești tineri, cari după înapoierea lor în țară vor putea să românizeze toate întreprinderile străine și să fie de mare folos nației românești. Mai departe a arătat totodată că din punct de vedere social, acești tineri muncitori români care pleacă în Germania vor fi ocrotiți de către D. A. F. (Frontul Muncii Germane).

In încheire d. ministru le-a urat să se întoarcă în țară ca buni meseriași și buni români, neuitând pe Majestatea Sa Regele Mihai I și pe Mareșal Antonescu, cărora li se datorează plecarea lor în Reich.

După d. ministru dr. C. Dănulescu a vorbit d. Fritz Cloos, conducătorul grupului etnic german din România, urând și d-sa drum bun celor 600 de tineri români.

La plecarea vaporului, d. ministru dr. C. Dănulescu a fost ovaționat în chip impresionant de grupul tinerilor care pleacă departe cu imaginea Patriei românești în suflet și cu dorul de muncă serioasă.

Au fost prezenți d-nii consilieri ai Legației germane Franz Langer, Oswald Schonauer, precum și autoritățile din Orșova. La această solemnitate au mai luat parte și doi oaspeți din Germania, ai Frontului Muncii German, precum și reprezentanții dela Uzinele „Hermann Goering".

D. PROF. MIHAI ANTONESCU, VICE-PREŞEDINTELE CONSILIULUI DE MINIŞTRI, INSOŢIT DE MEMBRII GUVERNULUI, A VIZITAT OFICIUL DE APROVIZIONARE AL MINISTERULUI DE FINANŢE

D. prof. Mihai Antonescu, vice-preşedintele consiliului de miniştri, însoţit de d-nii general Nicolae Stoenescu, ministrul finanţelor, general I. Sichitiu, ministrul agriculturii şi domeniilor, ing. C. D. Busilă, ministrul comunicaţiilor, prof. Tomescu, ministrul sănătăţii, general Pantazi, subsecretar de stat al marinei, general Dobre, subsecretar de stat la ministerul educaţiei naţionale, general Zwiedenek, subsecretar de stat al românizării şi colonizării, generalii Calotescu şi Voiculescu, guvernatorii Bucovinei şi Basarabiei, Gr. Popescu şi Lucian Burchi, secretari generali la ministerul economiei naţionale, a vizitat Oficiul de aprovizionare al funcţionarilor ministerului de finanţe, instalat în vechea clădire a ministerului, din calea Victoriei.

Conduşi de d. general N. Stoenescu, iniţiatorul şi realizatorul acestei frumoase opere de asistenţă a personalului finanţelor, înalţii oaspeţi au vizitat, pe rând, consumul cu articole de băcănie şi coloniale, secţia de textile, depozitele de mărfuri şi sălile de mese ale cantinei, unde se servesc zilnic dejunul la 400 de funcţionari.

Explicaţiunile au fost date de d. insp. general I. Lungu, preşedintele oficiului de aprovizionare. D-sa a arătat modul cum a fost organizat oficiul de aprovizionare, precum şi principiile fixate de d. general N. Stoenescu, ministrul finanţelor, pentru realizarea acestei instituţiuni de asistenţă a funcţionarilor financiari cu ramificaţii în întreaga ţară.

S'a pornit chiar dela început, de la ideea acordării acestei asistenţe de jos în sus, pentrucă cei mici dar numeroşi să poată profita în primul rând.

Acesta a fost gândul călăuzitor al d-lui ministru al finanţelor.

Toţi cei de faţă au fost viu impresionaţi de cele văzute.

D. prof. Mihai Antonescu, vice-preşedintele consiliului a felicitat pe d. general N. Stoenescu pentru impresionanta operă ce a reuşit să realizeze în aceste vremuri grele.

RĂSPUNSUL M. S. REGELUI LA TELEGRAMA DE FELICITĂRI A MARINARILOR

Cu ocazia zilei de 8 Noembrie 1941 d. Ministru Subsecretar de Stat pentru Marină a dat următoarea telegramă:

M. S. REGELUI MIHAI I

Bucureşti

„Marinarii de tot felul odată cu urările lor respectuoase de glorioasă şi rodnică Domnie depun credinţa şi devotamentul lor întreg la picioarele Tronului, rugând Atot Puternicul pentru o viaţă lungă şi fericită a Majestăţii Voastre".

Subsecretar de Stat pentru Marină
Contr'Amiral Adj. N. PĂIS

La care M. S. Regele Mihai I a binevoit să răspundă:

D-lui Amiral N. Păis
Subsecretar de Stat pentru Marină

„Mulţumesc călduros pentru bunele urări şi sentimentele de devotament exprimate [illegible] marinarilor români".

MIHAI R.

MODIFICAREA LEGII FONDULUI NAŢIONAL AL AVIAŢIEI

Decret-lege pentru interpretarea alineatului 11 al capitolului VII din tabelul anexă la art. 7 din legea Fondului Naţional al Aviaţiei apărut în Monitorul Oficial de eri:

ART. UNIC. — Alineatul 11 al cap. VII din tabelul anexă la art. 7 al legii Fondului Naţional al Aviaţiei, se interpretează în sensul că timbrul de aviaţie se percepe la actele şi faptele juridice prevăzute în art. 4 până la 15 inclusiv din legea timbrului şi impozitului pe acte şi fapte juridice, cu toate modificările ulterioare ale legii timbrului şi a impozitului pe acte şi fapte juridice, publicate cu începere dela data legii Fondului Naţional al Aviaţiei, 1 Aprilie 1936.

Obligativitatea timbrului de asigurări pentru muncitori şi salariaţi

Ministerul Muncii şi Asistenţei Sociale a ordonat, prin Casa Asigurărilor Sociale din Chişinău, să se pună în vânzare în întreaga provincie prin debitele C.A.M. şi prin plasatori speciali, timbre de asigurare, cari constitue cotizaţia obligatorie pentru toţi muncitorii şi salariaţii basarabeni.

Timbrele sunt aranjate în valoarea lor pe 8 clase, corespunzând salariului sau retribuţiei ce se plăteşte jumătate de către patron şi altă jumătate, de către salariat.

Patronii cari suportă mai mult decât 5 angajaţi, nu plătesc aceste cotizaţii, ci le varsă Asigurărilor Sociale.

Plebiscitul din România în lumina presei streine

VICHY, 14. (Rador). — Pregătirea şi realizarea plebiscitului în România a fost obiectul unui viu interes din partea presei franceze.

Astfel ziarul „Le Petit Journal" consacră plebiscitului un lung articol, semnat de Sain Pourça n, care constată că modul neaşteptat în care Conducătorul a luat hotărîrea de a proceda la plebiscit, dă acestuia maximum de sinceritate.

Articolul face istoricul evenimentelor din România în ultimul an, expune în linii mari politica Mareşalului Antonescu, citând pasagii din diferitele declaraţii şi proclamaţii ale Conducătorului şi încheie spunând că de când liniştea a revenit în România, Conducătorul a urmărit cu răbdare acţiunea sa constructivă, pe câtă vreme războiul germano-rus trebuia să îngădue Românilor să păşească spre un nou destin.

Astăzi, Bucovina şi Basarabia au fost strălucit recucerite de trupele româneşti care au luat şi Odesa.

Subliniind faptul că participarea Basarabiei şi Bucovinei la plebiscit va avea un caracter internaţional, căci va deveni caracterul acestor provincii recucerite şi locul pe care ele îl ocupă în cadrul Naţiunii române, articolul încheie afirmând că plebiscitul pare să confirme elogiul făcut de Mareşalul Antonescu armatei care a ştiut să redea ţării noastre şi ordinea, prin victorie.

Ziarul „Marseille-Matin", sub semnătura redactorului său Henri Massot, spun între altele:

„Tare pe rezultatele actuale, Mareşalul Antonescu este în măsură de a apăra atât pe plan interior cât şi pe plan exterior acţiunea sa politică. Deaceea doritor de a da şi mai multă coheziune poporului român care, dintr'un întreit punct de vedere, economic, financiar şi militar, face un efort considerabil, îl cheamă la plebiscit, sigur că va culege o strălucită victorie".

UN REPORTAJ PE ZI...

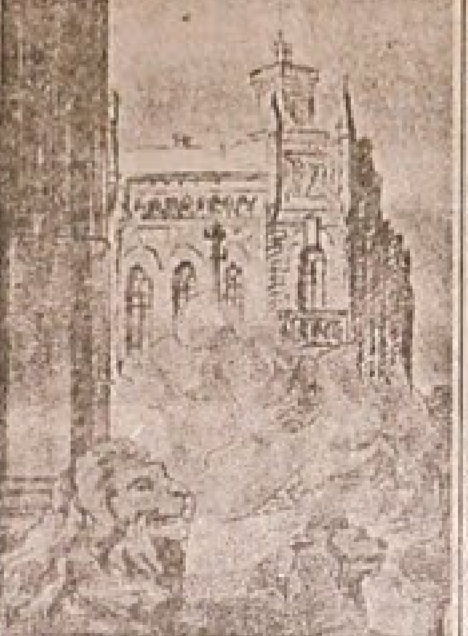
CU TINEREŢEA DE MÂNĂ, PRINTRE SOMPTUOASELE RUINI ALE CHIŞINĂULUI...

Capuşoanele în arama amurgului.-Nu ne putem despărţi niciodată.-Intineresc zidurile afumate.-Iar pe Marusea a ucis-o un leutenant

Numai Arthur Rimbaud, căruia-i plăcea să învioreze ruinele, ar fi capabil să cuprindă într'o strofă avalanşa de evocări, ce te izbeşte la fiecare pas pe străzile Chişinăului. E o năprasnică desinvoltură de stări sufleteşti, acerbă în realitate şi măreaţă în rememorare, căreia nu-i poate rezista nici inima cea mai depărtată de pulsaţiile locului.

E atâta abţinere de a nu te întrista în Chişinăul nostru, încât surâsurile omeneşti se oglindesc în lumina zilei, ca nişte cuviincioase plecăciuni la jgheabul înseninărilor şi continuitatea lor e atât de firavă, încât e o adevărată impietate a le alimenta mereu.

E foarte greu să râzi, într'un oraş cu inima moartă. Bătrânele îşi târşesc papucii pe lângă molozul mi-

Primăria Chişinăului şi leii dela Banca oraşului

rositor a păcură, moşnegii miopi ocolesc de departe grămezile de ciment prăbuşite pe lângă trotuoare, femeile nu mai vor să se uite nici în dreapta, nici în stânga când merg pe caldarimul cu urme vizibile de şenile, iar prunchii ridică de jos câte-o bucată de tencuială zugrăvită, mirosindu-o şi aruncându-o peste alte efigii ale unui trecut atât de recent.

Singură numai tinereţea adună soarele şi-l toarnă pe scrumul durerii.

CAPUŞOANELE IN ARAMA AMURGULUI

Ceeace-ţi dă impresia unei vieţi deosebitoare în Chişinău e mulţimea capuşoanelor pe stradă.

Nefiind încă pălării la magazine, sexul feminin îşi acoperă revărsarea buclelor cu capuşoane de toate culorile, albe, albastre, verzi şi roze, prinzând imaginea unei frumuseţi transfigurate de suferinţa în braţele celor două falduri ce se încheie sub bărbie. Numai femeile reîntoarse din refugiu îşi mai flutură pălăriile, în vreme ce localnicele, cu pantofi fără tocuri şi ciorapi groşi de „civilizaţie" sovietică dau un aspect specific oraşului, cu cele mai frumoase femei odinioară.

E impresionant spetacolul de Duminică seara. In arama împănată a amurgului tinereţea se plimbă tot pe Alexandru cel Bun, ca şi mai înainte, printre somptuoasele ruine ale palatelor din anul trecut.

Liceistele volubile, cu pasul uşor ca o respiraţie de vis, trec încoace şi încolo pe lângă Primăria cu măruntaiele sfărâmate, ale cărei balcoane stau agăţate numai pentru a ne aminti un trecut cu străluciri covârşitoare.

Ele niciodată n'ar fi în stare să te privească răspicat în ochi, deşi te înfăşoară cu coada ochiului când te sustragi din tangenta superioarei lor naivităţi.

Liceistele amintesc, cu profilul sclipitor de aceiaşi exuberanţă, pe care vârsta nu le-a îngăduit s'o piardă, mulţimea multicoloră de marchizete zglobii, fragmente de râs ca un sclipoc't de ape ale anilor de fierbinte adolescenţă, când pe strada cu cele mai largi trotuare galantarele îşi descopereau decoraţiile şi prin ferestri se îmbulzea tumultuozitatea vieţii.

Fetele acestea pe care le înflorai cu flacăra unei poezii, cu frumuseţea ochilor prinsă de cozile mătăsoase ale amurgului, fetele acestea pentru care viaţa prezenta numai violciune, visare neogoită şi cântec de trepidantă sărbătorire a anilor grăbiţi şi cuminţi, readuc astăzi printre ruinele groaznicelor emoţii ce le-au suportat aroma unei vieţi noui, în care tinereţea îşi va putea continua mai departe nervul visărilor roditoare.

După ele apar apoi liceistele mai mărunte, din clasele 1, 2, 3, — nişte gogoloşi mirositori a măr despicat în două, cu aceleaşi capuşoane de culoarea curcubeului în păr şi cu şi mai multă speranţă în orizonturile seninătăţii de după urgie.

Murmură câte-un pasaj de melodie moştenită, pe lângă scările încă prăfuite ale măreţei săli Eparhiale, în care se încordau odinioară arcuşurile a mii de viori şi glasurile a sute de oameni, ai cărei pereţi cu duşumeaua aruncată în aer străngeau mai 'nainte de anul viforului cele mai suave îndrăgostiri vizuale. In sala aceasta se desfăta sufletul artistic al oraşului. Pentru cei ce mai au rezerve în ceeace priveşte românismul psihologiei basarabene, vom pomeni despre concertul, pe care l-a dat prin 1938, maestrul George Enescu, la care după o simfonie originală, când degetele Orpheu-ului românesc ciupiseră cele mai sublime acorduri ale inimilor dilatate de beatitudine, insistenţa cu care se spărgeau geamurile sub ropotul palmelor înebunite, l-au convins să cânte într'o surdină epopeică „Doina Oltului", bucată în care se estompează toate urcuşurile sufletului oltenesc, înfrăţind prin artă neamurile dela cele două capete de ţară.

Păşesc simbolic apoi dudufile mai mari, candidate la mândra împărăţie a căminului. Par jenate de îmbrăcămintea retrogradă, dar pasul le e voinic, trădează o mare îndrăsneală şi voinţă.

Trec pe lângă fostul cinematograf „Orpheum", unde nu rareori le-a biciuit simţirile alto-ul baritonat al lui Zarah Leander, iar ochii lui Charles Bayer, melancolici ca o romanţă, le stăpâneau visele.

NU NE PUTEM DESPĂRŢI NICIODATĂ

Astăzi, în special, e multă visătorie la Chişinău. Tinerimea vrea să se sfarme muncind, dar o năpădesc visele, vise bune, vise rele, îngeri blânzi plini de ispită, dar şi de dureri. Salcâmii desgoliţi fac paza tuturor amintirilor, iar arţarii scrijilaţi de bisturiul profanării îşi îndreaptă crăcile ca nişte degete spre cer.

Elevii vor să-şi regăsească anii pe sub arcada Catedralei, ale cărei minutare dela ceas s'au frânt, spre a începe într'o zi o viaţă nouă stăpânitoare de timp.

E atâta răsad de energie nouă în privirile lor, încât întineresc şi zidurile afumate de barbaria războinării.

Discută sgomotos şi nu încetează să-şi sublinieze credinţele:

— Nu mergi, să ne 'nscrim la Bucureşti, la Facultate?

— Nu, dragă, eu rămân aici la Chişinău, n'aş putea să mă despart niciodată.

— Dar ce te leagă atâta de Chişinău?

— Mă leagă toate penitenţele mele, sunt rădăcini mai adânci, pe care nici n'ai putea să le bănueşti.

Uite, taică-meu, încă nu e reintegrat în serviciu, eu trebue să-l înlocuesc deocamdată cu cele trei preparaţii pe care le am. Trebue s'aduc pâine în casă. Mai am doi fraţi mai mici, care urmează la şcoală şi pentru care trebuie de plătit contribuţii pe cărţi şi pentru pingele rupte.

— Bine, mă Vasile, dar toate astea se vor termina. Vom reintra în normal.

— Ştiu, dar deocamdată trebue să renunţ la visul facultăţii, am altă facultate mai grea.

Frământările de conversaţii le fură vântul serii şi le ascunde prin unghere pârjolite, ca'n poemul lui José de Heredia.

Peisajul nocturn al Capitalei basarabene numai la sbuciumul tinereţei se înfioară. Incep a apărea statuile pe soclurile goale, catedrala în proporţii de miraj, iar Banca Oraşului, o clădire de care prea puţin s'a atins pârjolul, invoacă tenacitatea răbdării prin prezenţa pietroasă a celor doi lei dela intrare.

IAR PE MARUSEA A UCIS-O UN LEUTENANT...

Grădina publică, cu aceleaşi alei perpendiculare, evoacă tragediile unui an de surghiun. Tinerimea o ocoleşte, fiindcă aici era locul de desfătare al leutenanţilor roşii.

Pe banca aceasta de lângă terenul de tennis a fost ucisă cu revolverul într'o noapte Marusea P.

O iubise un leutenant din regimentul 102 care blindate, venit în Chişinău tocmai dela Vesciâi-Kut, o văzuse, o plăcuse şi o întrebase.

Zilnic o împodobea cu sticle grele de „odocolon jasmin ruschii", cumpărat dela „Narcompisceprom S. S. S. R.", cu lăzi de bomboane grosolane, până când într'o după amiază i-a adus şi un inel de aur.

Marusea îl privea lung cu ochii ei albaştri ca cerul remuşcărilor şi-l tot amâna cu graţioase complimente, căutând să trezească o picătură de omenie în mutra siberiană a adoratorului.

Dar într'un amurg de August al anului trecut, Marusca a fost dusă la braţ s'o vadă pe Paraska lui Gogol la cinematograf, după care leutenantul a rugat-o să-i primească o mărturisire într'un loc mai retras al grădinii publice.

Orchestra celor peste o sută de executanţi simfoniei cânta prima uvertură din „Eugen Oneghin".

— Marusea, tu nu mă iubeşti?

— De unde ai putut vedea, că nu te iubesc?

Arcada Catedralei

— Văd eu din toate, din groaza cu care-mi întinzi braţul pe stradă din iuţeala cu care-mi ocoleşti privirile, din ruşinea pe care o simţi să mergi alături de mine! Marusea, să ştii, că mie nu-mi place să-şi bată cineva joc de mine.

— Bine, domnule locotenent, dar dacă nu te pot iubi?

— Ce vorbă e asta nu te pot iubi, las'că ai să mă iubeşti. Mergem mâine la Soviet să ne cununăm?

— Asta nu, mă mir cum îndrăsneşti să-mi pui astfel de întrebări. Dumneata ştii doar, că te-am rugat, să mă laşi niţel să mă reculeg, să mă verific, şi cine ştie, poate te voi iubi.

Leutenantul Nesdorin îşi sburli mustăţile şi scoase revolverul din toc:

— Sunteţi toate vândute capitaliştilor români. Numai ne spionaţi şi apoi transmiteţi dincolo toate interesele noastre. Stai, mai bine să-ţi dau răgaz, să nu mă mai iubeşti niciodată.

Un glonte sparse fereastra tâmplei drepte, prelungind şuviţa de sânge ca un cârlont pe obrazul încă frumos sub paliditatea morţii.

Orchestra tăcu, Nesdorin îşi luă iubita pe braţe şi dispăru printre copaci până la o maşină. Nu se produse nici o tulburare, muzica îl reînvia pe Ceaicovschi, iar maşina se şterse înspre gară.

Aceasta e numai un bob din multa durere a tineretei crescute printre duzi şi poveşti despre sfinţi.

E numai un fragment din ura pe care o poartă tinerimea de astăzi foştilor conrupători de conştiinţi şi frumuseţi.

Toată simfonia ascunsă a energiei tinere cere să i se descopere zâmbetele cerului.

Crescută în vremuri tulburi, frântă de uraganul urii bolşevice, cu spectacolul ruinelor permanent în ochi, ea are dreptul să-şi topească inima în toată accepţiunea strădu-nţelor ei.

Fiindcă în Chişinău amurgurile sunt extrem de evocatoare, iar cenuşa apasă pe suflete ca un junghiu ce nu-ţi permite să respiri: Chişinăul de astăzi nu mai poate admite insulte, foame şi pălmuiri morale.

I-a fost prea sângeros purgatoriul prin care a trecut.

Sergiu Matei Nica

Impunerea la cifra de afaceri a întreprinderilor afiliate

Prin modificarea adusă la 1 Aprilie 1941, art. 7 alin 3 din legea impozitului pe lux şi cifra de afaceri privind întreprinderile afiliate s'a precizat că toate firmele care vând mai mult de 50 la sută din producţia lor unei singure întreprinderi comerciale sunt considerate întreprinderi afiliate în sensul legii.

Fiind sesizaţi că unele firme comerciale, ce preiau prin licitaţii publice furnituri pentru ministere şi autorităţi pendinte dau în lucru furniturile ce trebue să le livreze la diferite ateliere din ţară — cari astfel vând mai mult de 50 la sută din producţia lor acestor firme — facturând produsele ce au fabricat către aceste firme comerciale la preţuri convenite, şi astfel plătesc impozitul pe lux şi cifra de afaceri numai la aceste preţuri deci contrar dispoziţiunilor art. 7 din lege, ministerul finanţelor pentru a curma aceste genuri de evaziuni a dispus să se ia imediate măsuri de verificare a acestor întreprinderi — ateliere — afiliate, sub condiţiunile prevăzute de art. 7 din legea cifrei de afaceri, raportând detaliat ministerului spre a dispune asupra diferenţelor aflate.

PRESCRIPŢIA BONURILOR DE IMPROPRIETĂRIRE

Bonurile de împroprietărire, emise în virtutea legii din 31 Martie 1938, se prescriu prin neprezentarea lor la plată în termen de trei luni, socotit de azi, data publicării decretului în Monitorul Oficial.

Inlăuntrul acestui termen deţinătorii vor putea înainta bonurile spre achitare direct la direcţia datoriei publice din Ministerul Finanţelor.

MODIFICAREA LEGII PRIVIND DREPTURILE CONCENTRAŢILOR

Monitorul Oficial de eri publică următorul decret-lege pentru modificarea art. 13 lit. a, alineatul 2, din legea Nr. 691 din 30 Iulie 1941, asupra drepturilor concentraţilor, mobilizaţilor, rechiziţionaţilor şi familiilor lor, publicată în Monitorul Oficial Nr. 178/1941.

ART. UNIC. — Art. 13, litera a, alin 2 din legea Nr. 691 din 30 Iulie 1941, asupra drepturilor concentraţilor, mobilizaţilor, rechiziţionaţilor şi familiilor lor, publicată în Monitorul Oficial Nr. 178 din 20 Iulie 1941, se modifică după cum urmează:

„Personalul civil care exercită atribuţiuni de specialitate, cum şi cel religios care a optat pentru salariul civil, va primi acelaş spor socotit la salariul bruto, prevăzut în buget, inclusiv indemnizarea de locuinţă, dacă a primit această indemnitate şi înainte de mobilizare, pe bază de legi organice sau speciale".

MICA PUBLICITATE

D. IORGU BOZIAN, Leova-Cahul: Vă considerăm printre corespondenţii ziarului „Basarabia" în localitatea Dvs.

Continuaţi să ne trimiteţi în mod cât mai regulat ştiri şi fapte de prin partea locului.

ULTIMA ORA

BULGARIA NU MOBILIZEAZĂ

Desminț'rea unor svonuri fanteziste

SOFIA, 15 (Europapress). — Ministrul de războiu Daskaloff, a declarat Joi ziariștilor bulgari la o intrebare relativă la atitudinea turcească, că toate svonurile despre o nouă mobilizare a armatei bulgare, sunt neadevărate.

Din contra, au fost lăsate la vatră mai multe contingente.

Regimul sovietic

nu s'a bucurat nici o dată de increderea poporului rus

BERLIN, 14 (Rador). — O personalitate foarte calificată, care a făcut o călătorie de două luni in teritoriile ocupate din est, descrie condițiile de viață din acele regiuni.

Impresiile culese se pot rezuma in constatarea că regimul sovietic nu s'a bucurat niciodată de increderea obștească a poporului rus.

Darea sa de seamă constată următoarele, printre altele:

Populația aceasta, care de aproape un sfert de veac a trăit sub regimul bolșevic, a intrat pentru intâia dată in contact cu Europa centrală in urma războiului din vară.

Neincrederea propagată sistematic de agitația bolșevică a dispărut repede.

Aducându-și aminte de vechi reminiscențe, confirmate acum de succesele obținute de armatele germane, populația s'a convins de superioritatea germană.

Această populația, in toată massa sa, a fost tratată atât de rău de propriul său guvern, incât ea nu se simte deloc legată de regimul bolșevic și consideră puterea exercitată de guvernul bolșevic ca uzurpată.

Ea nu are nicio legătură de sentiment, de tradiție sau de credință. Ea vorbește mereu despre „roșii" sau „bolșevici" și nu spune niciodată „rușii" sau „ai noștri". Aceste vorbe se aud atât de des și atât de răspândit, incât este permis a se crede că sunt sincere.

In urma desamăgirilor suferite in anii trecuți, populația a alunecat la un nivel atât de jos al moralului, incât nu se mai gândește acum decât la satisfacția nevoilor sale materiale cele mai imediate. Iată deci de ce această populație constată cu stupefacție că atât forțele armate germane cât și serviciile militare și civile venite in urmă, se străduesc să repare nu numai pagubele pricinuite de război, dar și neajunsurile provocate de guvernul bolșevic.

Populația este foarte mirată și nu-i vine să creadă că poate exista o forță care să arate solicitudinea poporului și nu caută să-l exploateze la maximum.

In sectorul meridional, bolșevicii au primit lovituri fatale

Sovietele nu mai dispun decât de două baze navale in Europa

ROMA, 14. (Rador). — Ziarele italiene, făcând bilanțul ultimelor operații militare de pe frontul oriental, subliniază mai ales faptul că in sectorul meridional, forțele sovietice au primit lovituri fatale.

De azi inainte scriu ziarele italiene, flota sovietică din Marea Neagră a rămas aproape fără baze, iar bogatele bazine miniere și industriale din Rusia meridională nu mai sunt la dispoziția Moscovei.

Situația Sevastopolului este din ce in ce mai critică.

Sevastopolul și Kronstadul sunt acum ultimele două baze navale importante pe care Sovietele le mai au in Europa. Dar și soarta lor este pecetluită. Numai porturile din Caucaz mai oferă oarecare refugiu forțelor navale bolșevice, care sunt urmărite pretutindeni in Marea Neagră. Aceste porturi sunt insă mult prea mici pentru a putea fi folosite de vase de războiu cu un tonaj mai mare. Astfel stând lucrurile, unitățile sovietice nu pot găsi in ele un adăpost sigur. Ele sunt dealtfel bombardate zilnic de forțele aeriene germane.

Agravarea situației în Atlantic și în Pacific

TOKIO, 14 (Rador). — Agenția DNB retransmite o știre dată de Agenția „Domei", care anunță că cercurile politice din Tokio declară că revizuirea legii neutralității americane va contribui nu numai la agravarea situației in Atlantic, dar și la cea din Pacific.

Prin revizuirea acestei legi s'au inlăturat obstacolele din calea d-lui Roosevelt, pentru a-și ajunge ținta ce și-o propusese, adică de a participa la război.

La Tokio se crede că d. Roosevelt consideră chestiunea revizuirii legii neutralității, ca barometru al stării de spirit al Congresului, in legătură cu chestiunea intrării in război. Din această cauză se poate bănui, declară susnumitele cercuri, că d. Roosevelt va decide acum in mod dictatorial atitudinea pe care o va lua in viitor Statele-Unite in chestiunea războiului.

DOI GENERALI AMERICANI

AU FOST TRIMIȘI IN ORIENTUL APROPIAT

SHANGHAI, 15 (Rador) — Corespondentul Agenției D. N. B. comunică:

O știre din Manilla anunță că generalii nord-americani Raymond Wheeler și Russel Maxwell au sosit Vineri in insulele Filipine.

Se amintește cu această ocazie că cei doi generali au fost numiți consilieri militari pentru Orientul Apropiat.

Ei vor pleca, in cursul zilei de Sâmbătă, spre Orientul Apropiat, via Singapur.

In cercurile bine informate se declară că cei doi generali vor fi atașați pe lângă generalul Wavell, comandantul suprem al trupelor britanice din Indii, precum și pe lângă generalul sir Claude Auchinleck, comandantul suprem al forțelor britanice din Orientul Apropiat, cu care ei vor colabora in mod direct.

In preajma Leningradului

Comunicatul german

ORAȘUL ȘI PORTUL KERCI IN PREAJMA CAPITULĂRII

Instalațiile militare din Sebastopol, grav avariate

BERLIN, 14 (Rador). — Dela cartierul general al Fuehrerului, inaltul comandament al forțelor armate germane comunică:

In Crimeea, trupele noastre se găsesc in apropierea imediată a orașului Kerci. Orașul și portul se găsesc sub focul artileriei germane.

Aviația germană a scos din luptă baterii de coastă aflate in apropiere de Sevastopol, lovindu-le in plin cu bombe. Deasemenea ea a distrus importante instalații militare din portul Sevastopol și au avariat două cargoboturi de tonaj mijlociu.

Alte atacuri aeriene au fost indreptate contra trupelor care fugeau de la Kerci. Cu acest prilej, avioane de luptă au scufundat două transporturi de trupe cu o deplasare totală de 5.500 tone.

Și in celelalte sectoare ale frontului de răsărit sau inregistrat succese in lupte cu caracter local.

In mările din jurul Angliei, avioane germane de luptă au avariat la sud de Lowestoft, pe când făceau operațiuni de recunoaștere inarmată, un vapor de comerț de tonaj mijlociu și au bombardat cu bun efect șantiere și instalații de aprovizionare din portul Falmouth.

In Africa de Nord, avioane germane „Stuka" au nimicit poziții britanice fortificate in apropiere de Tobruk.

Câteva avioane inamice izolate au aruncat pe teritoriul răsăritean al Germaniei o cantitate neinsemnată de bombe explosive. Populația civilă a avut pierderi in morți și răniți.

Imobilizarea flotei sovietice din Marea Neagră

BERLIN, 15 (Tel. part.). Presa berlineză de azi dimineață reliefează in legătură cu situația de pe frontul răsăritean in primul rând, acțiunile incununate de succes ale armei aeriene germane impotriva vaselor sovietice fixate ca obiective in portul Sevastopol și in strâmtoarea Kerci, ca și pe coasta nord-estică a Mării Negre și in acelaș timp bombardarea extrem de eficace a instalațiilor șantierelor navale din portul Kronstadt.

In ambele sectoare de luptă, declară ziarele germane, unități din armata germană produc nu numai considerabile pagube flotei din răsărit sovietice, dar acționează masiv slăbind in mod apreciabil, cele mai importante puncte de sprijin ale acestei flote. Vasele de război ale flotei sovietice din Marea Neagră, cari s'au refugiat in porturile Sevastopol și Kerci, sunt expuse acțiunii nimicitoare a bombardierelor germane, nedându-le posibilitatea de a impiedica in vre un fel inaintarea neincetată a trupelor germane spre strâmtorile de lângă coasta Crimeei și avontposturile caucaziene. Deaceea, pe bună dreptate se poate vorbi despre o imobilizare totală a flotei sovietice din Marea Neagră, căreia i se destinase in operațiunile de război executate acum, in regiunea coastelor Mării Negre și Mării de Azov, un mare rol. Acum sovieticii au trebuit să-și dea seama, după cum subliniază presa germană, cum cei doi pivoți principali ai marinei sovietice, Sevastopol in sud și Kronstadt in nord, se sfarmă și se prăbușesc in urma loviturilor neintrerupte ale armatei germane. In ceeace privește portul Kronstadt, care trebuia să sprijine flancul nordic al frontului sovietic, nu mai există nici o indoială că pozițiile fortificațiilor moderne a acestei citadele maritime de primul ordin, nu vor mai putea rezista multă vreme bombardamentului artileriei grele germană.

Situația sovieticilor pe celelalte sectoare ale frontului, este la fel de critică. Se menționează pesimismul unui ziar sovietic care nu numai că murturisește cucerirea orașului Tisvin pe frontul nordic de către trupele germane, dar prin această mărturisire, face o consideratie demnă de remarcă, că nimeni nu are impresia că trupele germane au intrat in încartiruirea de iarnă, ci dimpotrivă că ele nu se sinchisesc in nici un fel de veirea cumplitei ierni rusești.

Infanteria germană

cucerește 58 cazemate in sectorul central al frontului

BERLIN, 14. (Rador). — O divizie de infanterie germană a cucerit noui terenuri in sectorul mijlociu al frontului, in ziua de 13 Noembrie. Cu toată reaua stare a drumurilor trupele de infanterie germane au trecut la atacul pozițiilor sovietice foarte intărite și le-au cucerit.

In lupte corp la corp infanteria germană a cucerit 58 cazemate și a străpuns lucrările de fortificare.

Bolșevicii au suferit in aceste lupte pierderi foarte sângeroase; au fost făcuți numeroși prizonieri.

Contraatacurile disperate ale bolșevicilor date pentru a opri inaintarea diviziei germane au fost respinse cu grele pierderi pentru inamic.

O divizie vecină a cucerit in urma unor lupte violente, in cursul după amiezii zilei de 13 Noembrie, mai multe localități, inaintând in lupte printr'o regiune păduroasă.

INFRÂNGEREA BOLȘEVICILOR PE FRONTUL MOSCOVEI

BERLIN 15 (Rador). — Trupele germane au sfărâmat la 13 Noembrie, pe frontul Moscovei, contraatacurilor date de bolșevici. Artileria germană luând sub focul său pe bolșevici a făcut să devie imposibil orice atac concentrat, astfel că inamicul a fost nevoit să se retragă cu pierderi sângeroase. Mai multe tancuri sovietice au fost avariate iar trei altele de cel mai greu model au fost complet distruse de tunurile anti-tanc. Trupele germane au urmărit pe inamic in retragere inaintând astfel pozițiile lor.

TOTUȘI DESPRE SOARTA LUI LITVINOV NU SE ȘTIE NIMIC

NEW YORK, 15. (Rador).— Corespondentul agenției D. N. B., transmite:

Departamentul de stat declară, in legătură cu comunicatul oficial britanic in care se spune că d. Litvinov, noul ambasador al Uniunii Sovietelor la Washington, și d. Steinhardt, ambasadorul Statelor Unite pe lângă guvernul sovietic, ar fi sosit cu avionul la Pahlevi, pe coasta Mării Caspice, că nici o informație in acest sens nu i-a sosit până acum.

PIERDEREA VASULUI „ARK ROYAL"

CEA MAI GREA LOVITURĂ PENTRU MARINA ENGLEZĂ

ROMA, 14. (Rador). — Pierderea vasului port-avion „Ark Royal" reprezintă una din cele mai grele lovituri pentru marina de război britanică.

„Ark Royal" fusese de mai multe ori atacat și chiar atins de către forțele Axei, insă intotdeauna reușise să se mențină la suprafață. Vasul era unul din cele mai moderne port-avioane ale flotei britanice, fiind construit in cursul anilor 1935-1939. El depl... 22.000 tone, transporta 60 avioane fiind puternic inarmat; avea 16 tunuri navale și antiaeriene de 114 mm., 30 tunuri de 40 mm și 32 mitraliere antiaeriene. Viteza vasului acest... port-avion era de 30.75 noduri pe oră iar echipagiul număra 1.600 oameni.

In urma dispariției vasului „Ark Royal", flota britanică pierde al treilea vas port-avion; celelalte d... uă: „Courageus" fiind scufundat in Septembrie 1939, in Atlantic, de către un submarin german și „Glorious" scufundat in lupta din Iunie 1940 in Marea Nordului.

Este de subliniat faptul că un alt port-avion „...strious", grav avariat in vara trecută in Mediterana, prin atacurile aeriene italiene se află in repatie in șantierele navale americane.

Guvernele fantomă fug dela Londra

LISABONA, 15. (Rador). — Corespondentul agenției „Stefani" transmite:

Exodul către Statele Unite al personalităților care aparțin fostelor guverne aliate Londrei se accentuiază din ce in ce.

Vineri s'a anunțat că Regele George al Greciei va fi primit de președintele Roosevelt in cursul acestei luni.

RUȘII AR FI CERUT TURCIEI TRECEREA FLOTEI PRIN DARDANELE

ISTANBUL, 15 (Europa press). — Consulul general sovietic din Istanbul a sosit Joi la ora 13.30 in mare grabă in fața primăriei cerând o intrevedere urgentă cu Valiul. Acesta se afla tocmai intr'o ședință foarte importantă pe care a părăsit-o insă pentru o jumătate de oră pentru a vorbi in timpul acesta cu consulul general sovietic.

Valiul a rugat ziariștii prezenți să descrie această vizită in presă.

Indată după ce consulul general a părăsit Vilaietul, s'a ivit svonul că bolșevicii ar fi cerut permisiunea trecerii flotei lor prin Dardanele. La Ankara nu s'a aflat nimic in legătură cu aceste afirmațiuni.

Este insă posibil ca această intrevedere să fie in legătură cu arestarea din noaptea trecută a numeroșilor indivizi cari nu aveau asupra lor nici un fel de identitate și cari, după cum se află, ar fi comuniști bulgari cari au fost debarcați pe coasta turcească de bărci cu motor ale bolșevicilor pentru a ajunge prin Tracia in Bulgaria. Intr'adevăr in ultima noapte străzi din Istangul au fost controlate de patrule polițiste.

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE AL MUNCII, Str. Sărindar No. 5-7-9